

DIAGNOSE RAPPORT VISSERIJ 1960

VOORLOPIGE BEREKENING VAN DE
BEDRIJFSRESULTATEN VAN DE VISSERIJ OVER 1960

L1
369
A

Rapport No. 369

Afdeling Visserij

00727-1960

INHOUD

	Blz.
WOORD VOORAF	3
SAMENVATTING	4
HOOFDSTUK I ALGEMENE TOELICHTING	7
HOOFDSTUK II GROTE ZEEVISSERIJ	8
1. Loggers	9
2. Trawlers	36
HOOFDSTUK III KLEINE ZEEVISSERIJ	38
HOOFDSTUK IV GARNALENVISSERIJ	46
HOOFDSTUK V IJSELMEERVISSERIJ	59
HOOFDSTUK VI BINNENVISSERIJ	66
 BIJLAGEN	
A. Beknopt overzicht van de aanvoer en opbrengst van de visserij met Nederlandse vaartuigen	69
B. Totaalcijfers over de visserij met Nederlandse vaartuigen	71
C. Indexcijfers	78
Inhoudsopgave van de tabellen	81
Inhoudsopgave van de grafieken	82

WOORD VOORAF

Voor bedrijfsleven en overheid is het van groot belang over zo recent mogelijke gegevens te kunnen beschikken ten aanzien van de bedrijfsresultaten van de voornaamste takken van visserij. Het doel van dit rapport is in deze behoefte te voorzien. In verband daarmee heeft het Bestuur van het Landbouw-Economisch Instituut op een daartoe strekkend advies van de Vaste Commissie voor de Visserij in het werkprogramma van de afdeling Visserij opgenomen het uitbrengen van een zogenaamd Diagnoserapport. Dat wil zeggen een rapport dat aan het begin van het jaar een overzicht geeft van de bedrijfsresultaten over het pas afgelopen jaar.

Ten einde het inzicht te verruimen zijn in dit rapport voor de bij het onderzoek betrokken takken van visserij de deels definitief deels voorlopig berekende bedrijfsresultaten over de jaren 1951 tot en met 1960 vermeld.

Voor de verantwoording van de toegepaste methode van berekening en voor gedetailleerde gegevens zij verwezen naar de in de naaste toekomst uit te brengen rapporten en naar de reeds eerder gepubliceerde rapporten No.'s 256 t/m 259 en 271 resp. inzake de bedrijfsresultaten van de kleine zeevisserij, de garnalenvisserij, de IJselmeervisserij, de binnenvisserij en de haringvisserij.

Het rapport is onder leiding van het hoofd van de afdeling Visserij, drs. A.G.U. Hildebrandt, samengesteld door de heer W.H.Th. Gieling, wetenschappelijk medewerker van de afdeling Visserij.

DE DIRECTEUR,

's-Gravenhage, 31 mei 1961

(Prof. dr. A. Kraal)

SAMENVATTING

1. Aanvoer en uitvoer

De waarde van de aanvoer steeg van 125,1 miljoen gulden in 1959 tot 137,4 miljoen gulden in 1960, terwijl de aangevoerde hoeveelheid toenam van 284,8 tot 289,3 miljoen kg. Het waren in het bijzonder de hogere opbrengst van de vangst van de kotters en van de loggers welke tot de hogere waarde bijdroegen.

De uitvoer steeg eveneens en wel van 165,3 miljoen kg en 138,5 miljoen gulden in 1959 tot 173,6 miljoen kg en 148,4 miljoen gulden in 1960. Deze toeneming werd voornamelijk veroorzaakt door een grotere uitvoer van verse haring en verse zeevis.

2. Bedrijfsresultaten in de voornaamste takken van visserij

Ten einde een globale indruk te verkrijgen van de bedrijfsresultaten in de voornaamste takken van visserij worden de uitkomsten van voor de desbetreffende visserijen kenmerkende vaartuigtypen weergegeven en summier toegelicht.

2.1. Grote zeevisserij

Loggers

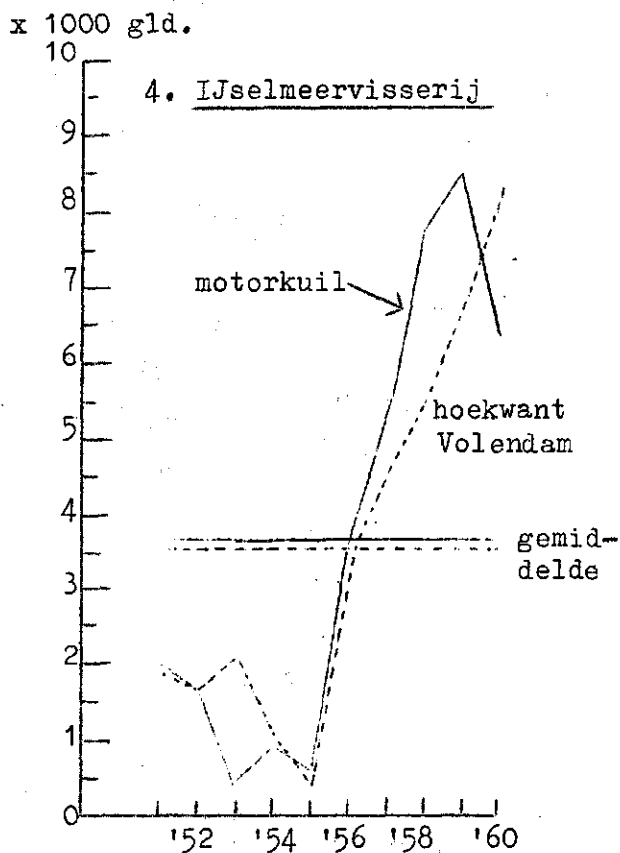
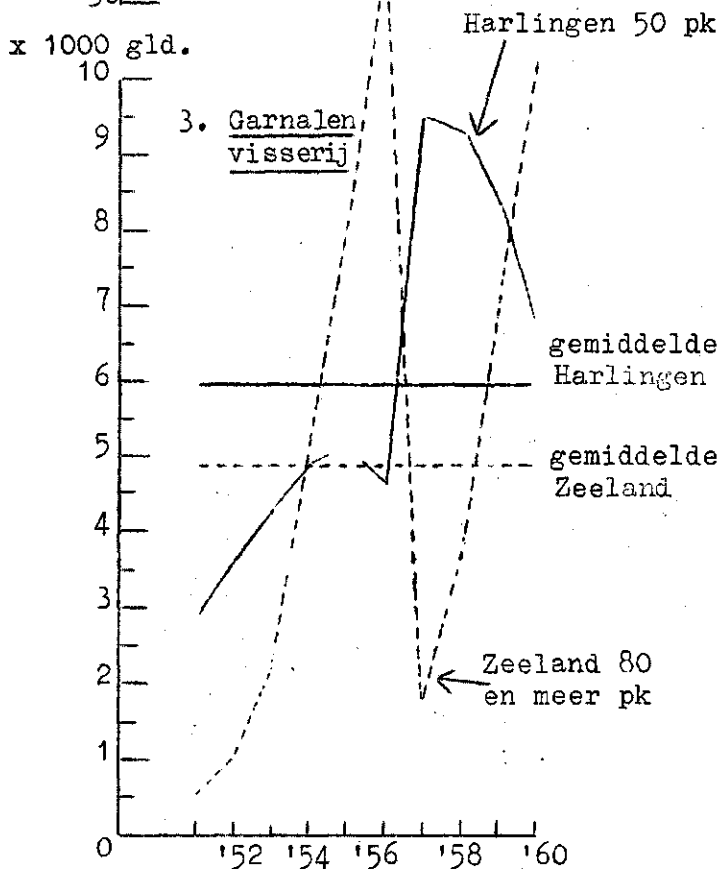
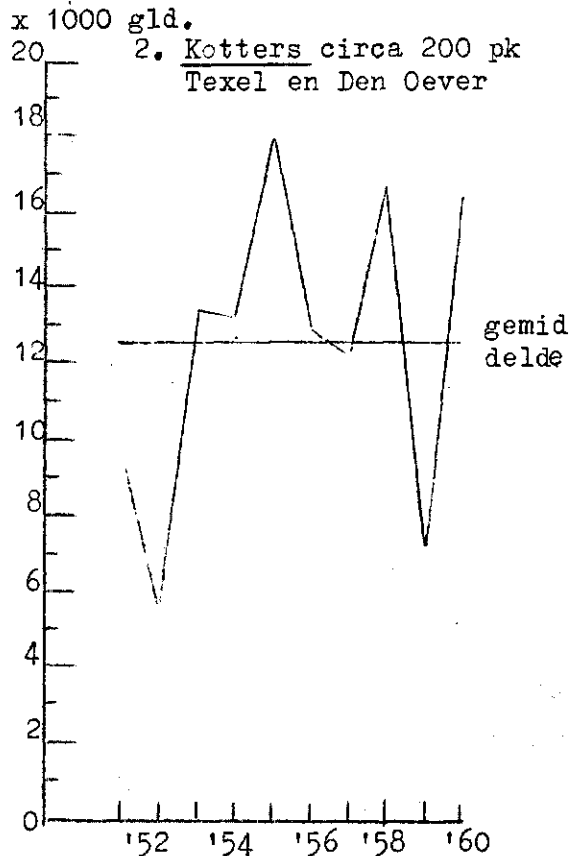
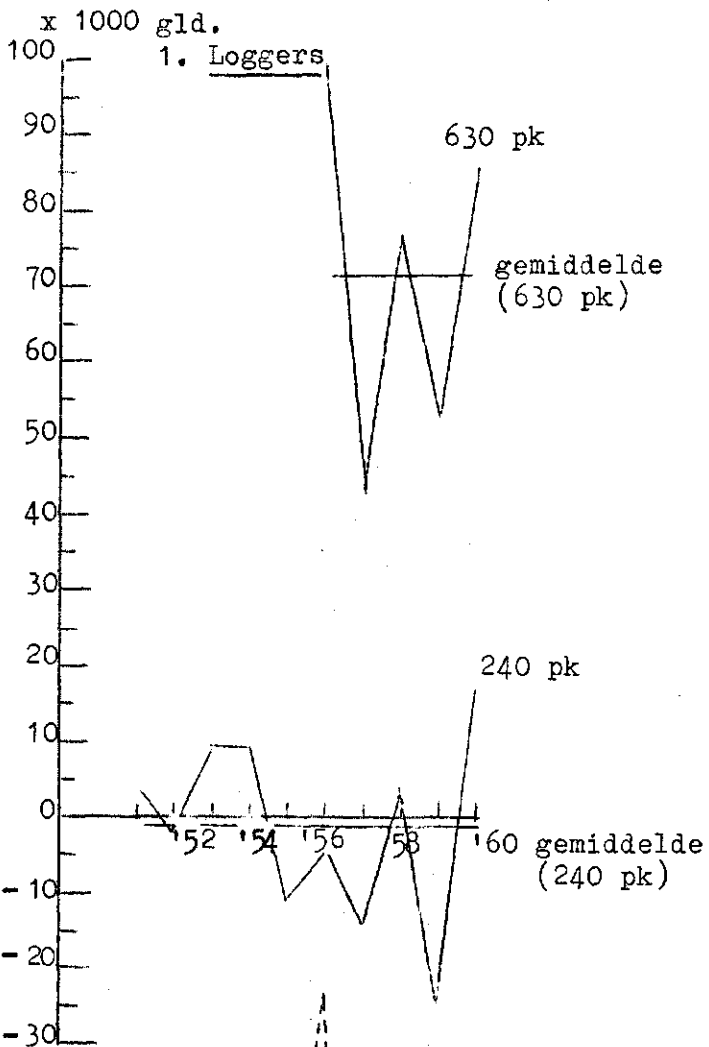
Met de vaartuigen van de leden van de "Redersvereniging voor de Nederlandse Haringvisserij" werden in 1960 aanzienlijk gunstiger resultaten behaald dan in 1959. De voornaamste oorzaken hiervan waren de grotere aanvoer tijdens de nateelt, de hogere gemiddelde opbrengstprijis van de gezouten haring, de verdere daling van de gasolieprijis en het feit dat een aanzienlijk kleiner kwantum gezouten haring naar de vismeelfabrieken behoefde te worden doorgeleverd. Grafiek 1.1 toont voor een tweetal loggertypen, resp. met een motorvermogen van 240 pk en 630 pk, het wisselvallige karakter van de visserij aan. Met de loggers met een motorcapaciteit van circa 240 pk werd in de jaren 1955 t/m 1957 en in 1959 een verlies geleden. In deze jaren werden de afschrijving en de rente slechts gedeeltelijk (in 1959 geheel niet) verdiend.

Trawlers

Voor een begroting van de bedrijfsresultaten stonden voor dit rapport onvoldoende gegevens ter beschikking.

Grafiek 1

TOTALE BEDRIJFSRESULTATEN (NETTO-OVERSCHOT) PER VAARTUIG

2.2. Kleine zeevisserij

Als gevolg van de over het algemeen hogere besommingen en de verdere prijsdaling van de gasolie behaalden de kotters in 1960 betere bedrijfsresultaten dan in 1959. Voor kotters met een motorvermogen van circa 200 pk geeft de grafiek 1.2 hiervan een beeld.

2.3. Garnalenvisserij

Vooraf dank zij de stijging van de opbrengstprijzen behaalden de vissers van de Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden en die van Zoutkamp, in 1960, ondanks de daling van de totale aanvoer, een groter netto-overschot dan in 1959. Bij de andere groepen was het resultaat minder gunstig dan in 1959. Grafiek 1.3 laat het netto-overschot zien van de vaartuigen van Zeeland en die van Harlingen met een motorcapaciteit van resp. circa 80 en 50 pk.

2.4. IJselmeervisserij

Zowel voor de hoekwant- als voor de fuikenvissers op aal en paling en eveneens voor de snoekbaarsvissers waren de in 1960 verkregen netto-overschotten groter dan die in 1959. Voor de motorvaartuigen, welke met het kuilnet aal en paling vangen, waren de uitkomsten in 1960 echter minder gunstig dan in 1959. Grafiek 1.4 toont de netto-overschotten van de hoekwantvisserij vanuit Volendam en van de motorkuilers.

2.5. Binnenvisserij

De binnenvisserij levert een wisselvallig beeld op met uiteenlopende resultaten.

2.6. Mossel- en oestercultuur

Voor een begroting van de bedrijfsresultaten stonden voor dit rapport onvoldoende gegevens ter beschikking.

3. Samenvatting

In het algemeen blijkt uit het economisch onderzoek dat in 1960 gunstiger resultaten werden bereikt dan in 1959.

HOOFDSTUK I

ALGEMENE TOELICHTING

Het Nederlandse visserijbedrijf kan worden onderverdeeld in:

1. grote zeevisserij

Hiertoe wordt gerekend de visserij die in rederijverband, voornamelijk op de Noordzee, op haring en/of zeevis (hoofdzakelijk rondvis) wordt uitgeoefend. De vaartuigen van deze rederijen, de loggers en trawlers, bevissen doorgaans visgronden welke verder dan 50 mijl van de Nederlandse kust zijn verwijderd.

De loggers, met een motorvermogen tot ongeveer 300 pk, oefenen de seizoenharingvisserij uit met een verticaal in zee drijvend net, drijfnet of vleet genaamd, hetwelk enige kilometers lang is. Vooral sedert 1955 zijn door de drijfnetloggerrederijen vaartuigen met sterkere motoren, tot 1000 pk, in bedrijf gesteld waarmee het gehele jaar wordt gevist op haring en/of zeevis met een trawl-net, een zakvormig net dat over de zeebodem wordt gesleept. Omdat deze vaartuigen met grote motorcapaciteit door de indeling van het visruim, evenals de drijfnetloggers, geschikt zijn voor de aanvoer van gezouten haring worden ze in dit rapport ook loggers genoemd.

Als trawlers zijn aangeduid de vaartuigen van rederijen, die de met het trawl-net gevangen zeevis en haring doorgaans vers aanvoeren;

2. kleine zeevisserij

Deze visserij wordt meestal minder dan 50 mijl uit de kust uitgeoefend, voornamelijk met kotters (moderne vissersvaartuigen, van 20 tot 30 m lengte van het trawlertype) van schippers-eigenaren;

3. garnalenvisserij

Garnalen worden gevist met boomkornetten die over de bodem worden gesleept door kotters en oudere vaartuigtypen;

4. IJselmeervisserij

Op het IJselmeer worden verschillende vangmethoden toegepast met kleine kotters en diverse oudere vaartuigtypes;

5. binnenvisserij

In de meren en andere binnenwateren wordt met een aantal soorten vistuig zoetwatervis gevangen;

6. mossel- en oestercultuur

De mosselcultuur wordt in Zeeland en in de Waddenzee en de oestercultuur in Zeeland op percelen uitgeoefend.

Tabel II. 1.1.0.

OVERZICHT VAN DE LOGGERVLOOT
(per 1 januari)

Omschrijving	1951		1954		1957	
	seizoen- bedrijf	continu in bedrijf	seizoen- bedrijf	continu in bedrijf	seizoen- bedrijf	continu in bedrijf
Motorloggers:						
100 pk	58	1	44	-	39	-
160 pk	24	16	42	-	41	-
200 pk	9	17	19	5	12	11
240 pk	19	25	25	24	21	22
300 pk	2	13	3	19	4	17
360 pk	-	8	1	10	2	8
430 pk	-	2	-	8	2	10
510 pk	-	-	-	-	-	9
630 pk	-	1	-	2	-	16
900 pk	-	-	-	-	-	2
Subtotaal	112	83	134	68	121	95
Stoomloggers:						
160 pk	15	-	15	-	9	-
200 pk	4	-	4	-	4	-
240 pk	2	-	1	-	1	-
Subtotaal	21	-	20	-	14	-
Totaal	133	83	154	68	135	95

OVERZICHT VAN DE LOGGERVLOOT
(per 1 januari)

Omschrijving	1960		1961	
	seizoen- bedrijf	continu in bedrijf	seizoen- bedrijf	continu in bedrijf
Motorloggers:				
100 pk	17	-	16	-
160 pk	37	-	34	-
200 pk	14	5	14	4
240 pk	21	14	17	13
300 pk	3	16	7	11
360 pk	-	10	-	8
430 pk	-	10	-	9
510 pk	-	11	-	11
630 pk	-	21	-	24
900 pk	-	9	-	17
Subtotaal	92	96	88	97
Stoomloggers:				
160 pk	-	-	-	-
200 pk	2	-	2	-
240 pk	-	-	-	-
Subtotaal	2	-	2	-
Totaal	94	96	90	97

Bron: Gids van vissersvaartuigen van de Directie van de Visserijen.

HOOFDSTUK II GROTE ZEEVISSERIJ

Zoals reeds werd opgemerkt in hoofdstuk I wordt aan de grote zeevisserij deelgenomen met:

1. loggers, hiermede wordt de drijfnetvisserij op haring uitgeoefend en/of naarmate het motorvermogen groter is de trawlvisserij op haring en verse zeevis. De rederijen welke deze schepen exploiteren zijn georganiseerd in de "Redersvereniging voor de Nederlandse Haringvisserij";
2. trawlers, waarmede met trawlnetten op haring en verse zeevis wordt gevist. De desbetreffende rederijen zijn georganiseerd in de "Vereniging van Reders van Vissersvaartuigen" te IJmuiden.

Ad 1. LOGGERS

1.1. Veranderingen in de loggervloot

1.1.0. Overzicht van de loggervloot

Uit tabel II 1.1.0. blijkt dat het totale aantal loggers gedurende de afgelopen tien jaar enigermate is gedaald. In het bijzonder zijn de motorloggers met een gering motorvermogen en de stoomloggers in aantal verminderd. Door deze vermindering neemt het aantal vaartuigen af, waarmede slechts gedurende de teeltperiode van mei tot december kan worden gevist.

Het aantal vaartuigen met een groter motorvermogen is geleidelijk toegenomen. Deze schepen zijn het gehele jaar in bedrijf. De seizoenwerkloosheid van de vissers neemt af ten gevolge van de veranderingen in de loggervloot.

In de periode 1951-1961 is het aantal rederijen teruggelopen van 48 tot 30. In het bijzonder kleine rederijen hebben het bedrijf gestaakt.

Tabel II.1.1.1.

LEEFTIJDOPBOUW VAN DE LOGGERVLOOT
(per 1 januari)

Omschrijving	1951				1954				1957			
	bouwjaar				bouwjaar				bouwjaar			
	voor 1914	1914 t/m 1919	1920 t/m 1945	na 1945	voor 1914	1914 t/m 1919	1920 t/m 1945	na 1945	voor 1914	1914 t/m 1919	1920 t/m 1945	na 1945
Motorloggers:												
100 pk	18	38	3	-	14	28	2	-	12	25	2	-
160 pk	10	29	1	-	11	30	1	-	10	30	1	-
200 pk	8	17	1	-	6	17	1	-	5	17	1	-
240 pk	6	26	8	4	7	30	7	5	7	28	4	4
300 pk	4	8	2	1	6	13	2	1	6	13	1	1
360 pk	1	1	2	4	1	2	2	6	1	2	1	6
430 pk	-	1	1	-	-	2	2	4	-	4	5	3
510 pk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8
630 pk	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	2	14
900 pk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Subtotaal	47	120	19	9	45	122	18	17	41	119	18	38
Stoomloggers:												
160 pk	9	5	1	-	9	5	1	-	6	3	-	-
200 pk	3	-	1	-	3	-	1	-	3	-	1	-
240 pk	1	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Subtotaal	13	6	2	-	13	5	2	-	10	3	1	-
Totaal	60	126	21	9	58	127	20	17	51	122	19	38

LEEFTIJDOPBOUW VAN DE LOGGERVLOOT
(per 1 januari)

Omschrijving	1960				1961			
	bouwjaar				bouwjaar			
	voor 1914	1914 t/m 1919	1920 t/m 1945	na 1945	voor 1914	1914 t/m 1919	1920 t/m 1945	na 1945
Motorloggers:								
100 pk	5	11	1	-	4	11	1	-
160 pk	7	29	1	-	7	26	1	-
200 pk	5	13	1	-	5	12	1	-
240 pk	7	23	2	3	6	19	2	3
300 pk	4	13	1	1	4	12	1	1
360 pk	1	2	1	6	1	2	1	4
430 pk	-	3	5	2	-	3	5	1
510 pk	-	1	1	9	-	1	1	9
630 pk	-	-	2	19	-	-	2	22
900 pk	-	-	-	9	-	-	-	17
Subtotaal	29	95	15	49	27	86	15	57
Stoomloggers:								
160 pk	-	-	-	-	-	-	-	-
200 pk	1	-	1	-	1	-	1	-
240 pk	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	1	-	1	-	1	-	1	-
Totaal	30	95	16	49	28	86	16	57

Bron: Gids van vissersvaartuigen van de Directie van de Visserijen.

1.1.1. Leeftijdsopbouw van de loggervloot

Bij de beschouwing van tabel II.1.1.1. blijkt dat een groot deel van de loggervloot uit zeer oude schepen bestaat. Hierbij dient echter te worden opgemerkt, dat het oorspronkelijke vaartuig vele verbouwingen heeft ondergaan. Eertijds gebouwd als zeillogger werd omstreeks 1928-1930 het schip verlengd en verbouwd tot motorlogger.

Van de loggers met een gering motorvermogen, tot en met 300 pk, werd de kiel veelal vóór 1920 gelegd. In de periode tussen de beide wereldoorlogen zijn weinig nieuwe schepen in bedrijf gesteld. In de laatste jaren neemt de nieuwbouw toe, in het bijzonder van vaartuigen met een groot motorvermogen.

Op 1 januari 1961 bestond de loggervloot uit 114 vaartuigen waarvan de kiel vóór 1920 werd gelegd. 57 schepen zijn na 1945 gebouwd, waarvan 40 na 1 januari 1954. In 1960 is het aantal loggers met grote motorcapaciteit, circa 630 en 900 pk, toegenomen met resp. 3 en 8.

Tabel II.1.2.0.

TOTALE AANVOER

Omschrijving	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
<u>Totale aanvoer</u> (in mln. kg)	110,7	117,1	128,4	131,1	112,6	106,8	104,1	107,2	106,7	112,2
<u>Waarvan:</u>										
gezouten haring	82,9	89,3	106,8	94,5	87,9	73,1	68,3	61,3	59,6	56,0
verse haring	19,4	20,2	13,3	26,7	12,5	19,1	18,5	24,1	23,8	27,4
verse zeevis	8,3	7,6	8,3	9,9	12,2	14,7	17,3	21,9	23,3	28,8
<u>Totale brutobesomming</u> (in mln. gld.)	34,7	37,1	41,5	41,2	38,6	41,6	41,7	49,9	47,5	51,1
<u>Waarvan:</u>										
gezouten haring	25,4	28,4	34,7	30,0	28,5	26,9	27,6	30,9	28,8	29,5
verse haring	4,6	4,6	3,1	6,1	3,4	6,4	6,0	8,6	7,6	8,4
verse zeevis	4,7	4,1	3,7	5,1	6,7	8,3	8,1	10,4	11,1	13,2
<u>Totale aanvoer:</u>										
perc. gezouten har.	75	76	83	72	78	68	65	57	56	50
perc. verse haring	18	17	10	20	11	18	18	23	22	24
perc. gez. + verse haring tezamen	93	93	93	92	89	86	83	80	78	74
perc. verse zeevis	7	7	7	8	11	14	17	20	22	26
<u>Totale brutobesomming</u>										
perc. gezouten haring	73	77	84	73	74	65	66	62	61	58
perc. verse haring	13	12	7	15	9	15	14	17	15	16
perc. gez. + verse haring tezamen	86	89	91	88	83	80	80	79	76	74
perc. verse zeevis	14	11	9	12	17	20	20	21	24	26
<u>Prijs per kg</u> (in cts.)										
gezouten haring	31	32	32	32	32	37	40	50	48	53
verse haring	24	22	23	23	27	34	32	35	32	31
verse zeevis	57	54	44	51	55	57	47	48	48	46

Bron: Jaarcijfers van de Directie van de Visserijen.

1.2. Aanvoer van de loggers

1.2.0. Totale aanvoer

De totale aanvoer vertoont - na een aanvankelijke stijging - na 1954 een daling ten aanzien van de aanvoer van haring en een geleidelijke toeneming van de aanvoer van verse zeevis. De daling van de haringaanvoer is voornamelijk een gevolg van het mislukken van de Engelse walvisserij. In het bijzonder de aanvoer van gezouten haring is daarvoor verminderd.

De toeneming van de aanvoer van verse zeevis heeft als oorzaak het in exploitatie nemen van nieuwe vaartuigen met een groot motorvermogen. Door deze vaartuigen wordt meer verse zeevis aangevoerd dan door de oude vaartuigen met geringe motorcapaciteit.

De totale brutobesomming is de laatste jaren gestegen als gevolg van hogere prijzen per kg. In 1960 waren de opbrengstprijzen van verse haring en van verse zeevis echter gemiddeld lager dan in 1959.

Tabel II.2.1.

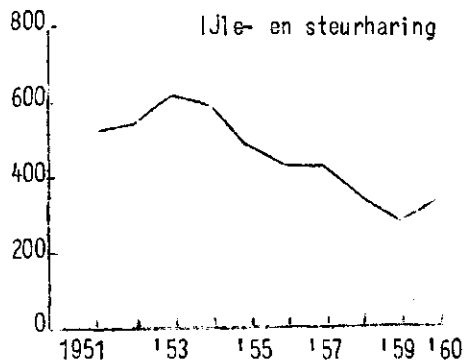
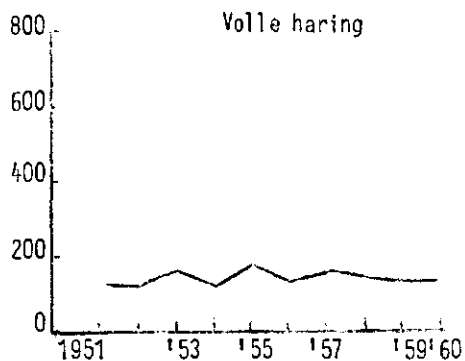
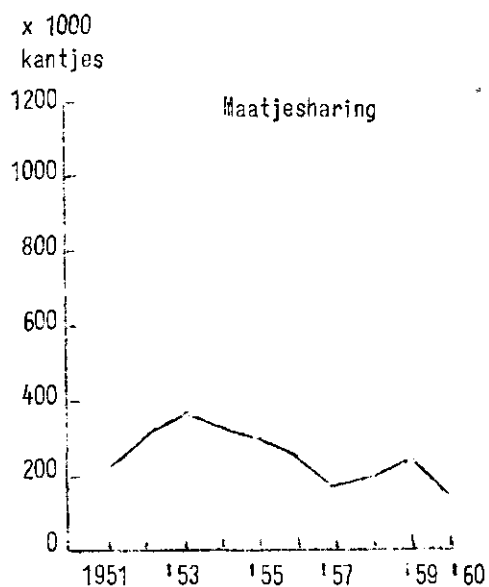
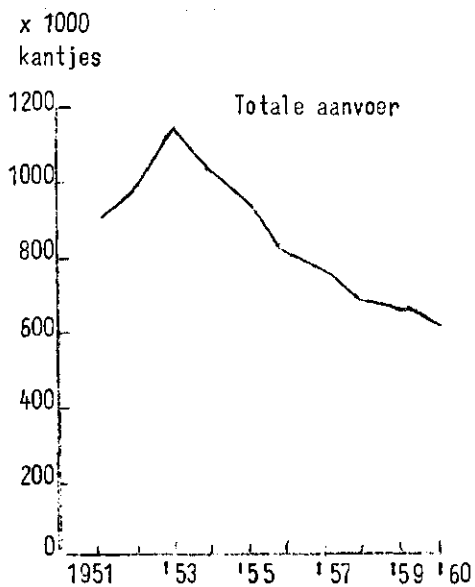
AANVOER VAN GEZOUTEN HARING

Jaar	Totaal gez.haring		Maatjes-haring		Volle haring		IJle haring		Steurharing	
	kantjes (x 1000)	%	kantjes (x 1000)	%	kantjes (x 1000)	%	kantjes (x 1000)	%	kantjes (x 1000)	%
1951	882,4	100	230,1	26	140,0	14	9,4	1	502,8	57
1952	975,4	100	309,2	32	130,6	16	18,1	2	517,6	53
1953	1135,6	100	360,9	32	165,1	13	20,5	2	589,0	52
1954	1036,0	100	326,6	32	127,3	14	25,7	2	556,5	54
1955	963,1	100	295,9	31	188,6	12	32,6	3	445,9	46
1956	801,5	100	243,9	30	143,2	20	28,4	4	386,0	48
1957	751,1	100	167,5	22	167,3	18	25,9	4	390,4	52
1958	672,3	100	186,8	28	153,5	22	12,9	2	319,1	47
1959	652,0	100	232,8	36	147,4	23	26,4	4	245,4	37
1960	616,1	100	141,4	23	146,9	23	23,0	4	304,8	49

Bron: Jaarcijfers van de Directie van de Visserijen.

Grafiek II.1.2.1.

AANVOER VAN GEZOUTEN HARING

1.2.1. Aanvoer van gezouten haring

Uit tabel II.1.2.1. blijkt een belangrijke vermindering van de aanvoer van gezouten haring na 1953.

De aanvoer van maatjesharing die, na een dieptepunt in 1957, in 1958 en 1959 enigszins toenam, is in 1960 aanzienlijk verminderd. De vangst van te kaken volle haring toont, uitgedrukt in procenten van de totale gezouten-haringaanvoer sinds 1951 een lichte neiging groter te worden. De aanvoer van gesteurde volle haring, die tot en met 1959 telkenjare afnam, beliep in 1960 bijna 60.000 kantjes meer dan in 1959. Het is deze haring, welke in het bijzonder van de Engelse walvisserij afkomstig is, waarvan in de jaren 1955 t/m 1959 de vangsten regelmatig terugliepen.

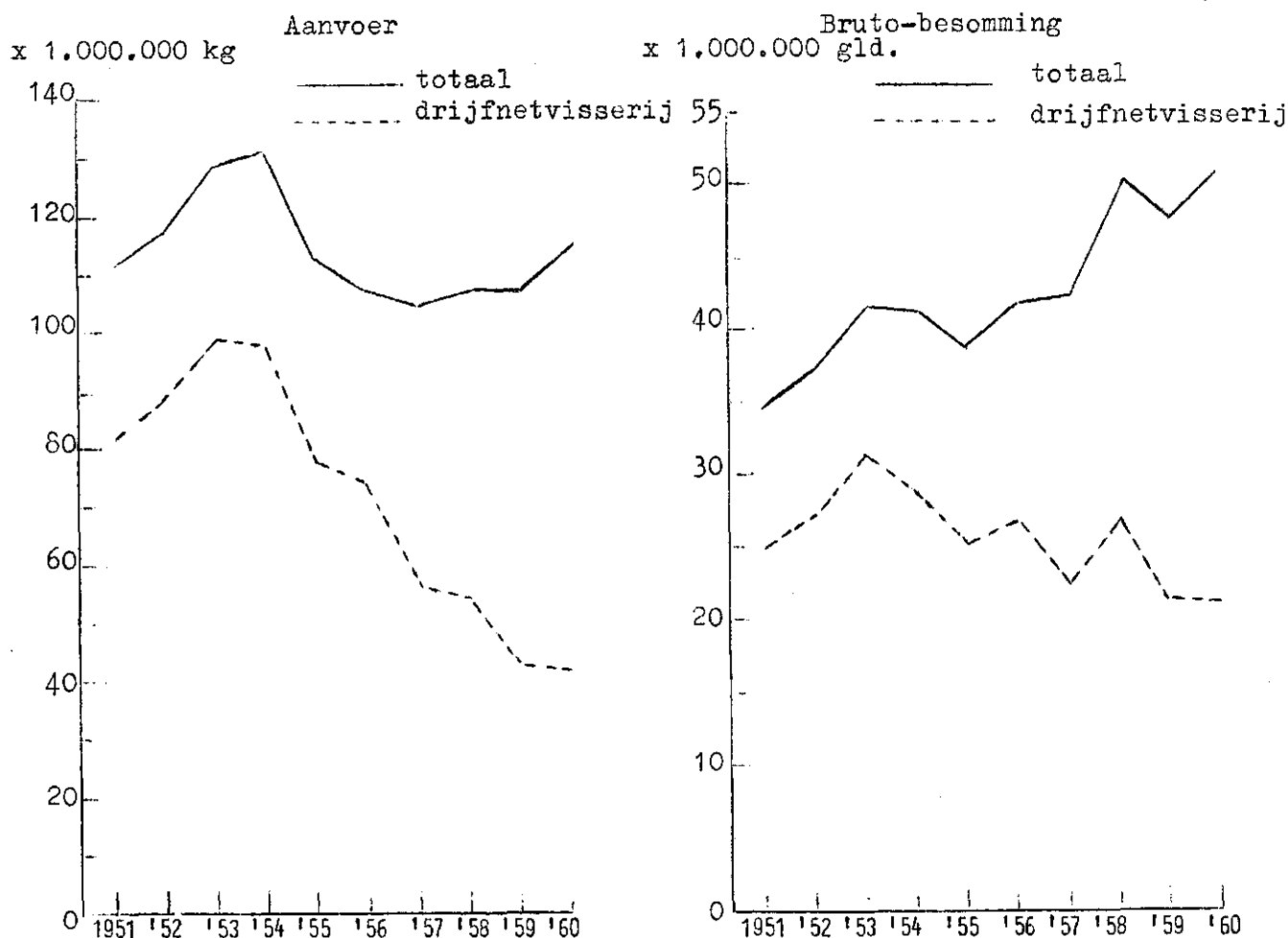
AANVOER VAN DRIJFNET- EN TRAWLVISSERIJ

Omschrijving	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
<u>Totale aanvoer</u> (in mln. kg)	110,7	117,1	128,4	131,1	112,6	106,8	104,1	107,2	106,9	112,2
Waarvan:										
drijfnetvisserij	82,1	88,6	98,5	97,2	77,6	73,9	56,2	53,9	42,7	41,8
trawlvisserij	28,6	28,5	29,9	33,9	35,0	32,9	47,9	53,4	64,0	70,4
<u>Totale bruto-</u> <u>besomming</u> (in mln. gld.)	34,7	37,1	41,5	41,2	38,6	41,6	41,7	49,9	47,5	51,1
Waarvan:										
drijfnetvisserij	25,0	27,0	31,1	28,9	25,1	26,8	22,5	26,5	21,1	21,1
trawlvisserij	9,7	10,1	10,4	12,3	13,5	14,8	19,2	23,4	26,4	30,0
<u>Totale aanvoer</u> perc. drijfnetviss.	74	76	77	74	69	69	54	50	40	37
perc. trawlvisserij	26	24	23	26	31	31	46	50	60	63
<u>Totale bruto-</u> <u>besomming:</u> perc. drijfnetviss.	72	73	75	70	65	64	54	53	44	41
perc. trawlviss.	28	27	25	30	35	36	46	47	56	59

Bron: Jaarcijfers van de Directie van de Visserijen.

Grafiek II.1.2.2.

AANVOER VAN DRIJFNET- EN TRAWLVISSERIJ

1.2.2. Aanvoer van drijfnet- en trawlvisserij

De vermindering van het aandeel van de drijfnetvisserij in de totale aanvoer van 74% tot 37% en de toeneming van het aandeel van de trawlvisserij van 26% in 1951 tot 63% in 1960 is veroorzaakt door de veranderingen in de vloot.

De laatste jaren worden loggers gebouwd, waarmede uitsluitend wordt getrawld. Het aantal drijfnetloggers daalt, waardoor het aandeel van de trawlvisserij in de totale aanvoer en besomming toeneemt.

Zowel in 1959 als in 1960 was meer dan de helft van de totale aanvoer en besomming afkomstig van de trawlvisserij, zie tabel II.1.2.2.

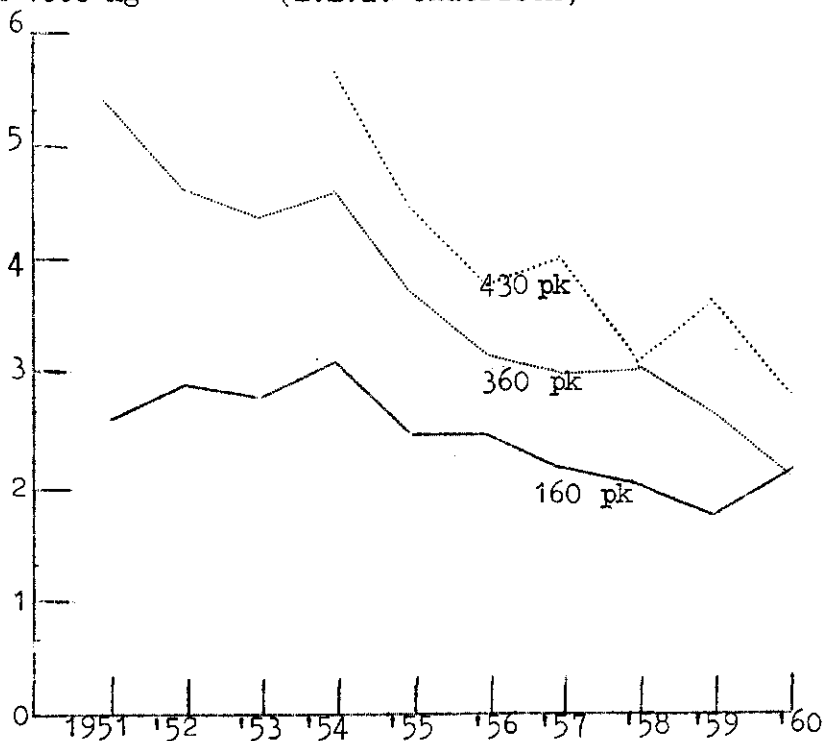
Tabel II.1.3.0.0.

AFHANKELIJKHEID VAN DE NATUUR
(vangst per reisdag gedurende de haringteelt x 1000 kg)

Motorloggers:	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
160 pk	2,60	2,89	2,80	3,11	2,47	2,48	2,16	2,02	1,73	2,13
240 pk	3,26	3,43	3,25	3,47	2,79	2,40	2,27	2,19	1,87	2,35
360 pk	5,37	4,63	4,36	4,55	3,68	3,19	2,98	3,02	2,62	2,10
430 pk				5,68	4,45	3,75	4,00	3,11	3,58	2,82
510 pk						5,29	5,66	4,67	5,03	4,07
630 pk						7,58	6,53	5,16	6,53	5,45
900 pk									6,43	5,61

Grafiek II.1.3.0.0

VANGST PER REISDAG GEDURENDE DE HARINGTEELT
x 1000 kg (L.E.I.-onderzoek)

1.3. Belangrijke oorzaken van veranderingen in de rentabiliteit

Vele factoren hebben invloed op de rentabiliteit van de visserij. Een van de belangrijkste is de afhankelijkheid van de natuur, welke in het bijzonder tot uitdrukking komt in de vangsten. De vangstmogelijkheden blijken van jaar tot jaar te schommelen, hetgeen zijn weerslag vindt in de bedrijfsuitkomsten.

Een andere belangrijke factor was de stijging van de prijs van motorbrandstoffen als gevolg van de Suez-crisis in 1956/57. De aanvankelijke prijsverhoging en de latere daling hebben de bedrijfsresultaten respectievelijk ongunstig en gunstig beïnvloed.

Voorts is de haringvisserij een typisch exportbedrijf, zodat de uitvoermogelijkheden van grote betekenis zijn voor de rentabiliteit.

1.3.0. Afhangelijkheid van de natuur

De afhankelijkheid van de natuur komt in de visserij in hoge mate tot uitdrukking in het verloop van de vangsten. Nevenstaande tabel en grafiek geven een duidelijk beeld van dit verloop per reisdag gedurende de haringteelt.

Met loggers met een motorvermogen van 160 t/m 360 pk werd gedurende de gehele periode 1951 t/m 1960 aan de haringvisserij deelgenomen; die met een groter motorvermogen zijn geleidelijk in de latere jaren in bedrijf gesteld.

Voornamelijk als gevolg van de mislukking van de z.g. Engelse walvisserij zijn voor alle vaartuigen de vangsten na 1954 aanzienlijk achteruitgegaan. Voor de schepen met 160 en 240 pk was de aanvoer in 1960 groter dan in 1959, voor die met groter motorvermogen liep de aanvoer verder terug.

De trend van de gemiddelde vangst per reisdag, welke voor de jaren 1951 t/m 1960 uit nevenstaande grafiek blijkt, mag niet zonder meer worden geëxtrapoleerd. Een prognose van de vangst zal pas na diepgaand biologisch onderzoek mogelijk zijn.

Tabel II.1.3.0.1.

AFHANKELIJKHEID VAN DE NATUUR
(vangst per reisdag per periode x 1000 kg)

Jaar	Gehele teelt		Voorteelt		Middenteelt		Nateelt		Kanaalvisserij	
	160 pk	240 pk	160 pk	240 pk	160 pk	240 pk	160 pk	240 pk	160 pk	240 pk
1951	2,60	3,26	1,51	1,67	2,26	4,48	4,80	5,17	2,36	2,84
1952	2,89	3,43	1,66	2,08	2,51	3,87	5,57	6,37	2,10	1,71
1953	2,80	3,25	2,13	2,30	1,97	3,32	4,24	4,32	3,87	3,91
1954	3,11	3,47	1,72	1,63	2,43	3,37	7,03	7,52	1,77	1,76
1955	2,47	2,79	2,19	2,58	2,37	2,87	3,29	3,57	1,26	1,39
1956	2,48	2,40	2,32	2,33	2,33	2,00	3,15	3,62	1,23	1,50
1957	2,16	2,27	1,42	1,44	2,48	2,51	3,05	3,77	1,18	1,33
1958	2,02	2,19	1,93	1,99	1,98	2,26	2,39	2,81	1,12	1,27
1959	1,73	1,87	1,55	1,71	2,21	2,34	1,69	2,06	0,42	0,42
1960	2,13	2,35	1,44	1,60	2,41	2,57	3,08	3,49	0,98	1,45

In tabel II 1.3.0.1. zijn de vangsten per reisdag vermeld van de loggers met een motorvermogen van 160 en 240 pk voor de verschillende perioden van het haringseizoen. Deze perioden zijn de voorteeft (mei tot midden juli, maatjesharing), de middenteelt (half juli tot september, volle haring die geakaakt wordt aangevoerd), de nateelt (september tot november, volle haring die niet wordt geakaakt) en de haringvisserij in het Engelse Kanaal.

Uit deze tabel blijkt duidelijk dat de op blz. 19 genoemde achteruitgang van de vangsten sedert 1954 vooral het gevolg is van de aanzienlijke daling in de nateelt. Hoewel de aanvoer zich in 1960 enigszins herstelde, bleef deze toch nog beneden het lage vangstniveau van 1955 t/m 1957.

Bij de beschouwing van de cijfers in de tabel II 1.3.0.1. valt het in het oog dat de dagvangst in de voorteeft in de jaren 1955 en 1956 groter is geweest dan in de jaren 1951 t/m 1954 en 1957 t/m 1960.

In de middenteeltperiode was de vangst per reisdag van de loggers met 160 pk motorcapaciteit in 1960 ongeveer even groot als in 1954 t/m 1957. Voor de schepen met 240 pk was de dagvangst in de jaren 1955 t/m 1960 kleiner dan die in 1951 t/m 1954. Na 1955 werd door de loggers met 240 pk-motoren in de middenteeltperiode vrijwel uitsluitend met drijfnetten gevist, terwijl in de jaren daarvoor door deze schepen ook aan de trawlvisserij op haring werd deelgenomen. Met deze laatste visserij werden in de jaren 1951 t/m 1954 in de middenteelt betere uitkomsten verkregen dan met de drijfnetvisserij.

De betekenis van de Kanaalvisserij is slechts gering, mede door het kleine aantal dagen waarop aan deze visserij wordt deelgenomen.

Tabel II.1.3.1.

UITVOER VAN GEZOUTEN HARING

Jaar	Bel- gië en Lux.	West- Dld.	Frank- rijk	Ita- lië	Tot. Euro- markt	Rus- land	Oost- Dld.	Polen	Tsj.- Slow.	Totaal centr. ink. landen	Over. landen	Alg. totaal
Hoeveelheid (in mln. kg)												
1951	14,9	11,1	2,0	2,9	30,9	4,1	5,1	5,8	0,5	15,4	10,0	56,3
1952	12,3	8,3	1,4	2,6	24,6	2,0	5,9	5,3	2,6	15,8	12,5	52,9
1953	12,3	8,7	1,8	1,8	24,7	14,4	9,8	1,5	0,3	26,1	13,1	63,9
1954	12,8	8,4	1,1	1,7	23,9	30,4	5,0	-	0,7	36,1	11,6	71,6
1955	12,9	9,2	2,0	2,2	26,4	12,5	5,0	1,0	-	18,5	9,7	54,6
1956	12,9	9,3	2,2	2,0	26,4	5,7	9,4	-	0,4	15,4	9,9	51,7
1957	12,2	8,7	1,4	0,9	23,1	9,5	7,5	-	0,7	17,7	10,2	51,0
1958	12,3	10,0	2,8	1,0	26,1	0,4	6,1	0,2	0,1	6,8	11,3	44,2
1959	10,7	9,5	4,0	1,4	25,6	-	5,1	-	-	5,1	9,8	40,5
1960	10,6	10,7	6,0	1,9	29,2	-	2,5	-	-	2,5	9,1	40,8

Opbrengst (in mln. gld.)

1951	7,1	5,6	0,6	1,9	15,2	1,7	2,1	2,8	0,2	6,9	7,4	29,5
1952	6,8	4,8	0,8	1,9	14,2	1,0	2,8	2,7	1,2	7,7	9,6	31,5
1953	6,9	5,1	0,9	1,3	14,2	6,7	4,9	0,8	0,1	12,6	10,3	37,1
1954	7,4	5,3	0,7	1,2	14,5	14,3	2,4	-	0,4	17,0	9,2	40,7
1955	7,3	5,6	1,1	1,5	15,5	6,0	2,4	0,5	-	8,9	7,4	31,8
1956	7,9	6,5	1,2	1,5	17,2	2,7	4,8	-	0,2	7,7	8,0	32,9
1957	7,7	6,3	0,8	0,7	15,5	5,1	3,8	-	0,4	9,3	8,6	33,4
1958	8,6	7,7	1,7	0,9	18,8	0,2	3,3	0,1	0,1	3,7	9,3	31,9
1959	8,3	7,7	2,6	1,2	19,8	-	2,8	-	-	2,8	9,4	32,0
1960	8,2	9,2	3,3	1,7	22,4	-	1,4	-	-	1,4	8,9	32,7

PRIJSPEIL PER KG (IN CTS.)

Omschrijving	Jaar	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Euromarkt		49	58	58	61	59	65	67	72	78	76
Centr. ink. landen		45	49	48	47	48	50	53	54	55	58
Overige landen		74	77	78	79	77	81	84	82	96	98
Algeheel totaal		52	60	58	57	58	64	66	72	79	80

Bron: Jaarcijfers van de Directie van de Visserijen.

1.3.1. Uitvoer van gezouten haring

De tabel II.1.3.1. geeft het verloop van de export van gezouten haring van 1951 t/m 1960.

De uitvoer naar de landen van de Euromarkt is vrij stabiel. In 1960 werd bijna evenveel geëxporteerd als in 1951. De uitvoer naar West-Duitsland was in 1960, voor het eerst in de afgelopen tien jaar, groter dan die naar België en Luxemburg.

Grote schommelingen vertoont de uitvoer naar de centraal inkopende Oosteuropese landen. Bij grote aanvoer, zoals in 1953 en 1954, blijkt er veel naar het oosten te zijn geëxporteerd, het cijfer voor 1960 is minimaal. De Oosteuropese landen betaalden steeds een lagere prijs dan die van de Euromarkt.

Tabel II.1.4.0.

OVERZICHT VAN DE LOGGERVLOOT PER REDERIJPLAATS
(per 1 januari 1961)

Motorloggers Rederijplaats	100 pk	160 pk	200 pk	240 pk	300 pk	360 pk	430 pk	510 pk	630 pk	900 pk	Totaal
<u>Scheveningen:</u>											
a. seizoenbedrijf	15	22	6	13	6	-	-	-	-	-	62
b. continu in bedr.	-	-	-	7	3	3	3	2	12	13	43
<u>Katwijk:</u>											
a. seizoenbedrijf	1	9	6	2	1	-	-	-	-	-	19
b. continu in bedr.	-	-	4	6	6	4	3	8	6	3	40
<u>Vlaardingen:</u>											
a. seizoenbedrijf	-	3	4 ¹⁾	2	-	-	-	-	-	-	9
b. continu in bedr.	-	-	-	-	2	1	3	1	5	1	13
<u>IJmuiden:</u>											
a. seizoenbedrijf	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b. continu in bedr.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
<u>Totaal:</u>											
a. seizoenbedrijf	16	34	16	17	7	-	-	-	-	-	90
b. continu in bedr.	-	-	4	13	11	8	9	11	24	17	97

1) Waarvan 2 stoomloggers.

Bron: Gids van vissersvaartuigen van de Directie van de Visserijen.

1.4. Rentabiliteit per vaartuig

De rentabiliteit is berekend zowel in totaal per scheepstype als van de verschillende takken van visserij welke worden uitgeoefend, nl. de drijfnet- en de trawlvisserij en van de perioden, die kunnen worden onderscheiden.

De drijfnetvisserij wordt uitgeoefend op haring; de trawlvisserij zowel op haring als op verse zeevis. De loggers met een geringer motorvermogen zijn op de drijfnetvisserij aangewezen, die met een groot motorvermogen op de trawlvisserij, waarvoor een grotere trekkracht nodig is.

De verschillende perioden worden onderscheiden naar:

1. haringteelt:

- a. voorteeelt, van mei tot ongeveer midden juli; de vangst bestaat hoofdzakelijk uit maatjesharing;
- b. middenteelt, van ongeveer half juli tot september; gekaakte volle haring is in deze periode het voornaamste produkt;
- c. nateelt, van september tot december; de vangst bestaat in hoofdzaak uit volle haring, die gesteurd wordt en in het bijzonder voor export is bestemd;
- d. Kanaalvisserij, in december en soms ook in januari wordt nog enige tijd op haring in het Kanaal gevist;

2. wintervisserij:

van januari tot mei wordt met de vaartuigen met een groter motorvermogen op de Noordzee getrawld op verse zeevis.

De tabel II.1.4.0. geeft een beeld van de verdeling van de loggers over de verschillende rederijplaatsen, onderverdeeld naar vaartuigen, die alleen in het haringseizoen, en schepen welke het gehele jaar in bedrijf zijn. Hieruit blijkt dat met name Scheveningen een groot aantal loggers telt, waarmede uitsluitend gedurende de haringteelt wordt gevist.

Tabel II.1.4.1.

TOTALE BEDRIJFSRESULTATEN PER VAARTUIG
(x 1000 gld.)

Groep \ Jaar	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Seizoenbedrijf:										
160 pk										
brutobesomming	142	151	153	155	141	158	146	176	144	177
overschot bruto	18,3	15,4	24,4	20,8	2,2	8,3	× 1,1	18,5	× 8,2	22,4
overschot netto	6,7	3,1	12,0	9,0	× 10,3	× 5,1	× 14,9	5,1	× 22,0	9,0
240 pk										
brutobesomming	166	165	190	178	167	159	162	192	159	196
overschot bruto	21,7	17,0	34,9	24,6	12,1	7,1	2,9	23,1	× 4,3	29,4
overschot netto	8,1	2,5	20,3	10,7	× 2,6	× 8,6	× 13,3	7,8	× 20,3	13,7
Continu in bedrijf:										
240 pk brutobesomming										
overschot bruto	20,6	17,1	28,2	26,9	8,2	15,7	6,0	24,9	× 5,1	36,8
overschot netto	3,3	× 1,3	9,7	9,3	× 10,5	× 4,3	× 14,6	4,9	× 25,7	16,8
360 pk										
brutobesomming	265	262	288	295	281	258	267	327	274	276
overschot bruto	.2)	.	.	.	19,6	8,4	11,1	49,0	8,7	34,6
overschot netto	.	.	.	.	× 12,2	× 25,7	× 24,0	14,9	× 26,4	0,5
430 pk										
brutobesomming	x1)	x	x	346	337	328	315	333	327	329
overschot bruto					45,0	38,2	28,3	41,3	21,2	53,8
overschot netto					9,6	0,2	× 10,8	3,3	× 17,9	15,8
510 pk										
brutobesomming						478	433	477	457	418
overschot bruto						103,1	75,2	107,0	77,2	84,9
overschot netto						52,8	23,4	57,1	25,4	34,6
630 pk										
brutobesomming					x	619	531	536	552	559
overschot bruto						156,9	101,9	130,4	111,0	143,5
overschot netto						99,6	42,9	76,9	52,0	86,2
900 pk										
brutobesomming								x	613	586
overschot bruto									97,8	125,4
overschot netto									18,1	48,0

- 1) x geen gemiddelde brutobesomming berekend, omdat het aantal vaartuigen kleiner was dan 4.
- 2) . gegevens ontbreken.

1.4.1. Totale bedrijfsresultaten per vaartuig van de seizoenbedrijven

Met een geleidelijk afnemend aantal motorloggers is de drijfnetvisserij uitgeoefend, uitsluitend gedurende de periode van de haringteelt, van mei tot december. In 1951 betrof dit 133 en in 1960 nog 90 loggers met een geringer motorvermogen (van 100 tot 300 pk). Van deze loggers zijn voor een tweetal typen (160 en 240 pk) in tabel II.1.4.1. de brutobesomming en het bruto- en nettoresultaat weergegeven.

Over de gehele periode van 1951 t/m 1960 werd, met uitzondering voor 1959, een bruto-overschot verkregen. Het bruto-overschot is bestemd voor afschrijving en rente, terwijl een daarna eventueel resterend overschot de winst voorstelt. Uit de tabel 1.4.1. volgt dat van de loggers, die alleen tijdens de haringteelt in bedrijf zijn, over vrijwel de gehele periode de berekende afschrijving en rente over het geïnvesteerde vermogen geheel of gedeeltelijk werden verdiend.

Wordt het bruto-overschot verminderd met de bedragen voor de berekende rente en afschrijving, dan resteert het netto-overschot (winst) of tekort (verlies).

De tabel II.1.4.1. laat zien dat voor de seizoenbedrijven na 1954 jaren van verlies optreden. Dit is het gevolg van het mislukken van de Engelse walvisserij. In 1958 en 1960 werd echter een netto-overschot behaald. Dit was voornamelijk het gevolg van de hogere opbrengstprijzen van de haring. In 1960 hebben voorts de verdere prijsverlaging van de gasolie en de aanzienlijke vermindering t.o.v. 1959 van de naar de vismeelfabrieken doorgeleverde gezouten haring, tezamen met de grotere aanvoer in de nateeltperiode, de exploitatieresultaten gunstig beïnvloed.

1.4.2. Totale bedrijfsresultaten per vaartuig van de continu- bedrijven

Reeds geruime tijd is er een streven de loggers, welke gedurende de wintermaanden moeten worden opgelegd, te vervangen door vaartuigen, waarmede het gehele jaar kan worden gevist. De seizoenwerkloosheid van de bemanning wordt dan voorkomen.

Door de oudere schepen met een wat groter vermogen (240 pk t/m 430 pk) wordt gedurende de haringteelt met het drijfnet en in geringere mate met het trawl-net op haring gevist en in de wintermaanden uitsluitend met het trawl-net op verse zeevis.

Door de nieuwe vaartuigen met een groot motorvermogen wordt het gehele jaar getrawld, gedurende het eerste halfjaar voornamelijk op verse zeevis en gedurende het tweede halfjaar het meest op haring.

De totale bedrijfsresultaten zijn in de tabel II.1.4.1. vermeld. Bij de groep der loggers met een motorvermogen van 240 pk blijkt ongeveer hetzelfde verloop van de bedrijfsresultaten als bij de seizoenbedrijven.

Van alle groepen tonen de schepen met een groot motorvermogen (510 en 630 pk), welke sedert 1956 in bedrijf zijn gesteld, het gunstigste beeld van de rentabiliteit.

Van de grootste loggers (circa 900 pk) waren de resultaten minder gunstig dan die van de schepen met circa 630 pk, omdat de hogere exploitatiekosten niet door de slechts relatief weinig hogere besomming werden goedge maakt.

Van de loggers met circa 360 en 430 pk daalde in de jaren 1955-1957 de besomming enigermate. In 1958 werd echter een gunstiger resultaat bereikt door de hogere opbrengstprijzen en de daling van de prijs van gasolie na de Suez-crisis.

In 1959 hadden de geringe vangsten gedurende de nateelt een ongunstige invloed op de besommingen, in het bijzonder van de loggers, die in de nateelt op de drijfnetvisserij zijn aangewezen (vooral die met 240 en 360 pk).

De bedrijfsresultaten van alle groepen zijn in 1959 ongunstig beïnvloed door de grote hoeveelheid gezouten haring die naar de vismeelfabrieken moest worden doorgeleverd.

De gunstige uitkomsten van 1960 zijn vooral veroorzaakt door de verdere prijsverlaging van de gasolie en de aanzienlijke vermindering t.o.v. 1959 van de naar de vismeelfabrieken doorgeleverde gezouten haring.

Tabel II.1.4.3.

BEDRIJFSRESULTATEN PER VAARTUIG VOOR DRIJFNET- EN TRAWLVISSERIJ
(x 1000 gld.)

Motor- vermogen	Jaar	Drijfnetvisserij		Haringtrawlvisserij		Wintervisserij	
		bruto- besomming	netto- overschot	bruto- besomming	netto- overschot	bruto- besomming	netto- overschot
240 pk	1957	169	1,3	11	∕ 1,5	46	∕ 14,4
	1958	183	9,4	-	-	65	∕ 4,5
	1959	155	∕ 17,3	-	-	55	∕ 8,4
	1960	204	22,5	-	-	61	∕ 5,7
360 pk	1957	86	∕ 5,2	103	0,7	78	∕ 19,5
	1958	156	16,2	87	5,6	84	∕ 6,9
	1959	95	∕ 8,5	101	∕ 3,7	78	∕ 14,2
	1960	108	∕ 1,1	68	3,7	100	∕ 2,1
430 pk	1957	45	1,1	177	12,2	93	∕ 24,1
	1958	111	13,6	125	∕ 0,0	97	∕ 10,2
	1959	70	∕ 1,9	171	1,8	86	∕ 17,7
	1960	89	4,5	141	16,5	99	∕ 5,2
510 pk	1957	6	1,3	295	38,3	132	∕ 16,2
	1958	-	-	318	51,3	159	5,8
	1959	5	∕ 1,0	273	35,4	179	∕ 4,2
	1960	-	-	290	43,1	128	∕ 8,5
630 pk	1957	-	-	364	57,3	167	∕ 14,4
	1958	-	-	384	69,9	152	7,0
	1959	-	-	371	62,7	181	∕ 10,7
	1960	-	-	380	82,1	179	4,1
900 pk	1957	-	-	-	-	-	-
	1958	-	-	-	-	-	-
	1959	-	-	411	40,7	202	∕ 22,6
	1960	-	-	391	62,7	195	∕ 14,7

1.4.3. Bedrijfsresultaten per vaartuig voor drijfnet- en trawlvisserij

Uit de tabel II.1.4.3. blijkt in hoeverre door de haringdrijfnet, de haringtrawl- en de wintervisserij (trawlvisserij op verse zeevis) is bijgedragen in de hiervóór besproken totale bedrijfsresultaten van de continubedrijven over 1957 t/m 1960.

De loggers die alleen tijdens het haringseizoen in bedrijf zijn, vissen uitsluitend met drijfnetten.

De tabel II.1.4.3. toont aan dat de haringdrijfnetvisserij in afnemende mate wordt uitgeoefend bij stijging van het motorvermogen. De haringtrawlvisserij daarentegen neemt dan in betekenis toe, terwijl de vaartuigen met zeer sterke motoren uitsluitend trawlen.

De wintervisserij wordt uitgeoefend met het trawl-net op verse zeevis. De loggers met een gering motorvermogen (seizoenbedrijven) worden gedurende de wintermaanden opgelegd. Bij een motorvermogen van ongeveer 240 pk begon men de afgelopen jaren aan de trawlvisserij op verse zeevis gedurende de wintermaanden deel te nemen.

Met de haringdrijfnetvisserij werd alleen over 1958 door drie groepen een netto-overschot van enige omvang behaald. In 1960 was dit slechts voor de loggers met ongeveer 240 pk het geval.

De haringtrawlvisserij leverde meestal een netto-overschot op, dat groter was naarmate het motorvermogen toenam.

De nettoresultaten van de wintervisserij waren voor alle vaartuigen negatief, uitgezonderd die van de loggers met een motorvermogen van ongeveer 510 en 630 pk in 1958 en 630 pk in 1960.

Tabel II.1.4.4.

BEDRIJFSRESULTATEN PER VAARTUIG PER PERIODE
(x 1000 gld.)

Motor- vermogen	Jaar	Voorteelt		Middenteelt		Nateelt		Kanaalvisserij	
		bruto- besom- ming	netto- over- schot	bruto- besom- ming	netto- over- schot	bruto- besom- ming	netto- over- schot	bruto- besom- ming	netto- over- schot
240 pk	1958	62	∕ 0,6	55	∕ 3,3	58	14,2	9	∕ 1,0
	1960	67	4,0	52	1,1	81	20,2	4	∕ 2,8
360 pk	1958	57	∕ 8,4	88	10,9	74	19,2	24	0,2
	1960	52	∕ 4,9	61	2,7	61	6,6	2	∕ 1,8
430 pk	1958	51	∕ 8,7	88	8,0	74	17,7	23	∕ 3,3
	1960	68	1,6	96	18,2	58	7,0	8	∕ 5,8
510 pk	1958	68	0,6	118	30,4	84	18,8	48	1,6
	1960	92	14,5	118	28,8	72	3,0	8	∕ 3,2
630 pk	1958	106	7,0	137	33,6	80	20,4	61	8,8
	1960	133	31,1	152	48,4	87	4,0	8	∕ 1,4
900 pk	1958	-	-	-	-	-	-	-	-
	1960	142	27,1	149	37,9	94	1,5	6	∕ 3,8

1.4.4. Bedrijfsresultaten per vaartuig per periode

De haringteelt kan behalve naar tak van visserij: drijfnet- en trawlvisserij, worden onderverdeeld naar duidelijk te onderscheiden perioden, welke reeds nader werden omschreven.

Tabel II.1.4.4. geeft voor de jaren 1958 en 1960 een overzicht van de bedrijfsresultaten, welke in de verschillende perioden werden behaald. Hieruit blijkt dat voor loggers, welke uitsluitend (240 pk) of in hoofdzaak (360 pk) op de drijfnetvisserij zijn aangewezen, de nateelt de periode is waarin de resultaten beslissend zijn voor de gehele teelt. De andere perioden waren of verliesgevend of leverden slechts een gering netto-overschot op.

Naarmate het motorvermogen toeneemt blijken de bedrijfsresultaten voor de verschillende perioden gunstiger te worden. Daarbij valt in het oog dat voor de vaartuigen met een groter motorvermogen, waarmede uitsluitend wordt getrawld, veelal de beste resultaten werden behaald in de periode van de middenteelt.

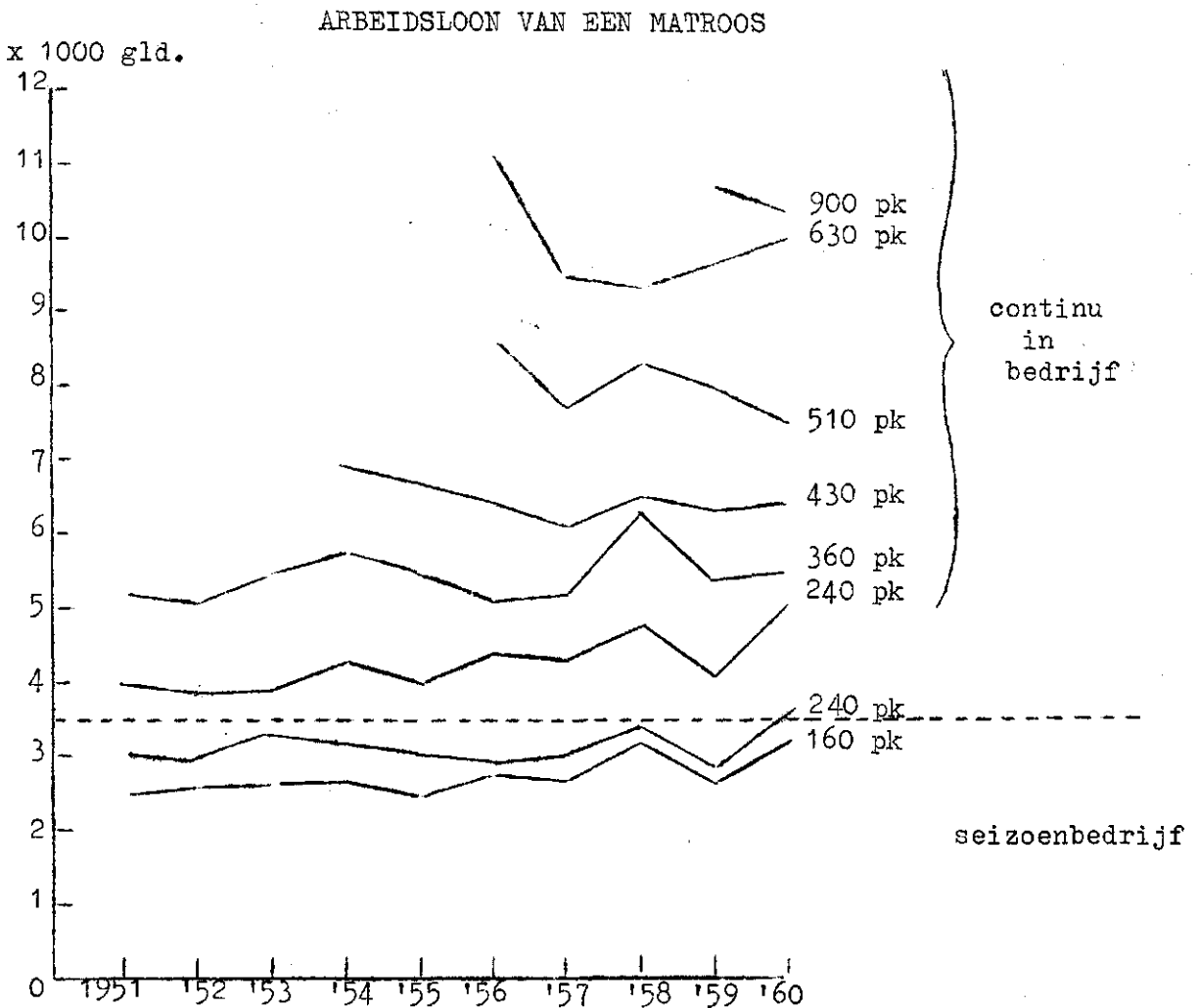
De Kanaalvisserij liet slechts in het jaar 1958 voor de groepen 360, 510 en 630 pk enig netto-overschot.

Tabel II.1.5.

ARBEIDSLOON VAN EEN MATROOS

Omschrijving	Totaal loon resp. per seizoen en per jaar (in gld.)									
	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Seizoenbedr.:										
160 pk	2430	2580	2600	2670	2430	2730	2650	3190	2620	3200
240 pk	2860	2840	3240	3090	2870	2750	2940	3470	2890	3530
Continu in bedr.:										
240 pk	3980	3820	3870	4240	3990	4340	4290	4760	4070	5060
360 pk	5120	5060	5450	5720	5460	5040	5140	6290	5320	5460
430 pk	-	-	-	6890	6690	6440	6080	6470	6290	6380
510 pk	-	-	-	-	-	8580	7680	8280	7970	7460
630 pk	-	-	-	-	-	11150	9410	9300	9600	9950
900 pk	-	-	-	-	-	-	-	-	10670	10300

Grafiek II.1.5.

1.5. Arbeidsloon van de opvarenden

In de Nederlandse haringvisserij bestaat het arbeidsloon van de bemanning in principe uit een bij C.A.O. overeengekomen percentage van de opbrengst van de vangst. Wel is er een door de reder gegarandeerd minimumloon en is de bemanning in loondienst, doch het inkomen van de bemanning hangt voornamelijk af van de vangst en de opbrengst daarvan.

Bij de bespreking van de totale bedrijfsresultaten per vaartuig is reeds gebleken dat de besomming van de nieuwe schepen aanzienlijk hoger ligt dan voor de oude loggers het geval is. Hetzelfde geldt voor de besomming per opvarende.

Ten gevolge van het nauwe verband tussen besomming en arbeidsloon kan men verwachten dat de inkomsten per lid van de bemanning op een nieuw vaartuig hoger zullen zijn dan op een oud schip.

De tabel II.1.5. geeft hiervan een duidelijk beeld voor het arbeidsloon van een matroos, zonder dat rekening is gehouden met vakantiegeld, huurcompensatie en enkele andere (kleine) bijkomende bedragen.

De tabel heeft enerzijds betrekking op vaartuigen waarmede alleen tijdens het haringseizoen (ongeveer 28 weken) en anderzijds op schepen waarmede het gehele jaar wordt gevist.

Het arbeidsloon op een modern schip, dat het gehele jaar in bedrijf is, ligt ongeveer tweemaal zo hoog als op een oud vaartuig.

De loggers, waarmede uitsluitend gedurende de haringteelt wordt gevist, worden 's winters opgelegd. De bemanning zoekt dan tijdelijk een andere werkkring, aan de wal.

Tabel II.2.1.

OVERZICHT VAN DE TRAWLERVLOOT

Omschrijving		Motortrawlers			Stoomtrawlers		
		minder dan 600 pk	600-750 pk	meer dan 750 pk	minder dan 600 pk	600-750 pk	meer dan 750 pk
Aantal per 1 januari 1951	bouwjaar voor 1920	1	-	-	8	-	-
	1920 t/m 1939	3	3	-	-	10	1
	1940 t/m 1944	-	4	-	-	4	3
	1945 en later	1	1	-	-	-	-
	totaal	5	8	-	8	14	4
1954	bouwjaar voor 1920	1	-	-	6	-	-
	1920 t/m 1939	2	2	-	-	9	1
	1940 t/m 1944	-	5	-	-	4	-
	1945 en later	1	1	-	-	-	-
	totaal	4	8	-	6	13	1
1957	bouwjaar voor 1920	-	-	-	1	-	-
	1920 t/m 1939	1	3	-	-	5	1
	1940 t/m 1944	-	5	-	-	4	-
	1945 en later	6	7	-	-	-	-
	totaal	7	15	-	1	9	1
1960	bouwjaar voor 1920	2	-	-	-	-	-
	1920 t/m 1939	1	4	-	-	-	1
	1940 t/m 1944	-	4	-	-	2	-
	1945 en later	2	8	2	-	-	-
	totaal	5	16	2	-	2	1
1961	bouwjaar voor 1920	1	-	-	-	-	-
	1920 t/m 1939	1	2	3	-	-	1
	1940 t/m 1944	-	4	-	-	-	-
	1945 en later	2	6	3	-	-	-
	totaal	4	12	6	-	-	1

Bron: Gids van vissersvaartuigen van de Directie van de Visserijen.

Ad 2. TRAWLERS

2.1. Veranderingen in de trawlervloot

Het aantal motortrawlers is volgens tabel II.2.1. van 13 op 1 januari 1951 toegenomen tot 22 op 1 januari 1961. Hiertegenover staat een vermindering van het aantal stoomtrawlers van 26 tot 1.

Op 1 januari 1961 bestond de trawlervloot uit 11 motortrawlers welke in hoofdzaak na 1954 zijn gebouwd, terwijl de overige vaartuigen dateren van tijdens of voor de Tweede Wereldoorlog.

2.2. Totale aanvoer en besomming per motortrawler

De cijfers van de totale aanvoer en brutobesomming per motortrawler met een vermogen van 600 t/m 750 pk zijn in tabel II.2.2. vermeld.

In de meeste jaren werd omstreeks 1300 ton zeevis en haring aangevoerd, terwijl de besomming varieerde van f. 418.000,- in 1951 tot f. 559.000,- in 1958. In 1960 werd f. 501.000,- besomd.

Voor een voorlopige berekening van de resultaten stonden nog onvoldoende gegevens ter beschikking.

Tabel II.2.2.

TOTALE AANVOER EN BESOMMING PER MOTORTRAWLER

Omschrijving jaar	Motorvermogen 600 t/m 750 pk	
	aanvoer x 1000 kg	bruto- besomming x 1000 gld.
1951	1261	418
1952	1281	434
1953	1604	499
1954	1361	459
1955	1416	505
1956	994 1)	388 1)
1957	1269	441
1958	1325	559
1959	1291	547
1960	1323	501

1) In verband met een loonconflict is gedurende de maanden januari t/m maart vrijwel niet gevist.

OVERZICHT VAN DE KLEINE-ZEEVISSERIJVLLOOT
(per 1 januari)

Omschrijving	1951		1954		1957		1960		1961	
	maat- schap 1)	C.A.O. 2)	maat- schap	C.A.O.	maat- schap	C.A.O.	maat- schap	C.A.O.	maat- schap	C.A.O.
1. Totaalaantal vaartuigen, waarmede de kl. zeevisserij is uitgeoefend	349	23	268	68	240	99	292	122	308	148
2. Totaalaantal vaartuigen, waarvoor de kl. zeevisserij hoofdbedrijf is	216	23	196	68	169	99	196	122	199	148
3. Waarvan: kotters, botters, enz.	216	4	196	36	169	66	196	90	199	111
4. Totale motorcapaciteit 3)	20846	5148	19229	13460	23060	21522	29423	27615	32862	34702
5. Gemiddeld motorvermogen	97	224	98	198	136	217	150	226	165	234
6. Aantal vaartuigen met 1 - 99 pk	105	-	89	1	28	-	31	-	22	1
7. Aantal vaartuigen met 100 - 200 pk	111	11	107	47	131	52	137	64	128	71
8. Aantal vaartuigen met 201 - 300 pk	-	10	-	9	10	18	28	36	48	55
9. Aantal vaartuigen met meer dan 300 pk	-	2	-	11	-	19	-	22	1	21
10. Aantal vaartuigen metende 0 - 40 B.R.I.	103	-	84	1	43	1	54	2	50	3
11. Aantal vaartuigen metende 41 - 60 B.R.I.	78	-	88	9	76	16	81	14	82	19
12. Aantal vaartuigen metende 61 - 100 B.R.I.	33	4	24	29	50	46	61	57	67	67
13. Aantal vaartuigen metende meer dan 100 B.R.I.	2	19	-	29	-	36	-	49	0	59
14. Aantal vaartuigen met een casco van 0 - 10 jr. oud	73	4	72	27	78	47	93	64	100	61
15. Aantal vaartuigen met een casco van 11 - 20 jr. oud	53	2	22	9	27	13	31	13	41	13
16. Aantal vaartuigen met een casco van 21 jr. en ouder	90	17	102	32	64	39	72	45	58	54
17. Aantal vaartuigen met een motor van 0 - 10 jr. oud	92	14	83	40	111	72	141	86	152	100
18. Aantal vaartuigen met een motor van 11 - 20 jr. oud	58	4	45	10	28	17	33	25	26	29
19. Aantal vaartuigen met een motor van 21 jr. en ouder	66	5	68	18	30	10	22	11	21	19

1) Vaartuigen, waarvan de bemanning op maatschapscontract vaart.

2) Vaartuigen, waarvan de bemanning volgens C.A.O. is aangemonsterd.

3) De regels 4 t/m 19 hebben betrekking op het aantal vaartuigen van regel 2.

Bron: Gids van Vissersvaartuigen van de Directie van de Visserijens

HOOFDSTUK III KLEINE ZEEVISSERIJ

Aan de kleine zeevisserij wordt deelgenomen met:

1. kotters, bidders enz.;
2. loggers, voornamelijk van schippers-eigenaars.

Met deze beide groepen vaartuigen wordt de trawlvisserij op verse zeevis, voornamelijk platvis, uitgeoefend. Een aantal kotters vist voorts, vooral in de wintermaanden, in span op verse haring, sprot e.a. pelagische vissoorten.

1. Veranderingen in de kleine-zeevisserijvloot

Het aantal vaartuigen waarvoor de kleine zeevisserij hoofdbedrijf is neemt geleidelijk toe. Uit tabel III.1. blijkt, dat de uitbreiding van de vloot vooral de kotters betreft waarvan de bemanning volgens collectieve arbeidsovereenkomst (C.A.O.) is aangemonsterd.

De vaartuigen waarvan de kleine zeevisserij niet hoofdbedrijf is, hebben wel aan deze tak van visserij deelgenomen, doch hun voornaamste visserij is de garnalen- of de IJselmeervisserij.

De tabel III.1. toont aan dat het totale motorvermogen, zowel van de schepen waarvan de bemanning op maatschapscontract vaart, als van die met C.A.O., vooral in 1960 sterk is gestegen. Deze stijging komt tot uitdrukking in de toeneming van het aantal vaartuigen met groter motorvermogen.

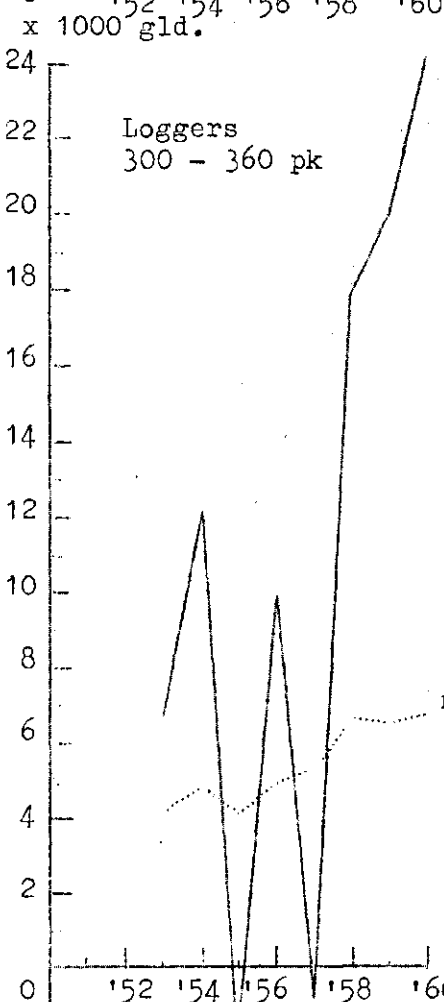
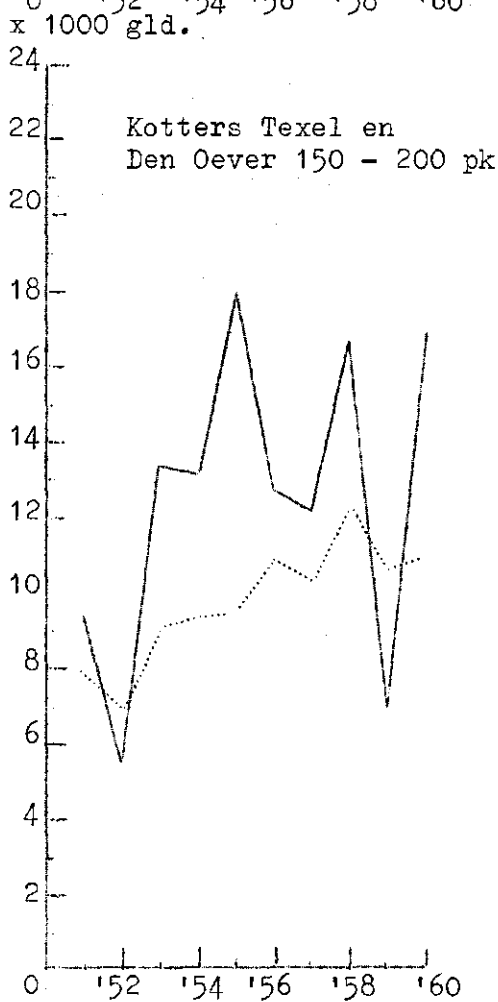
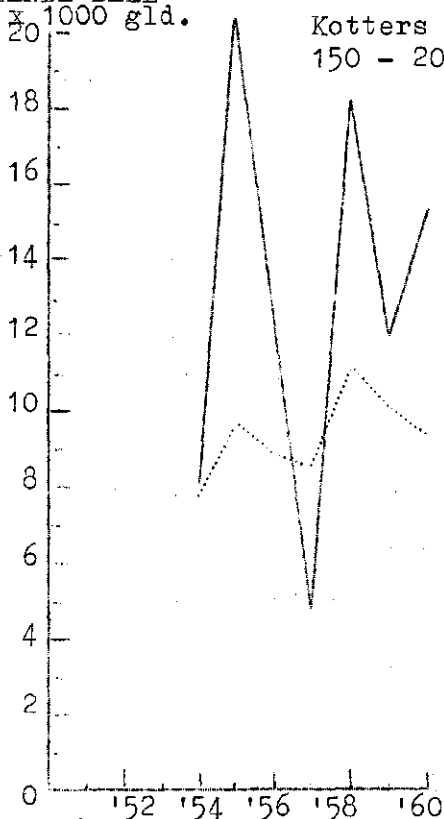
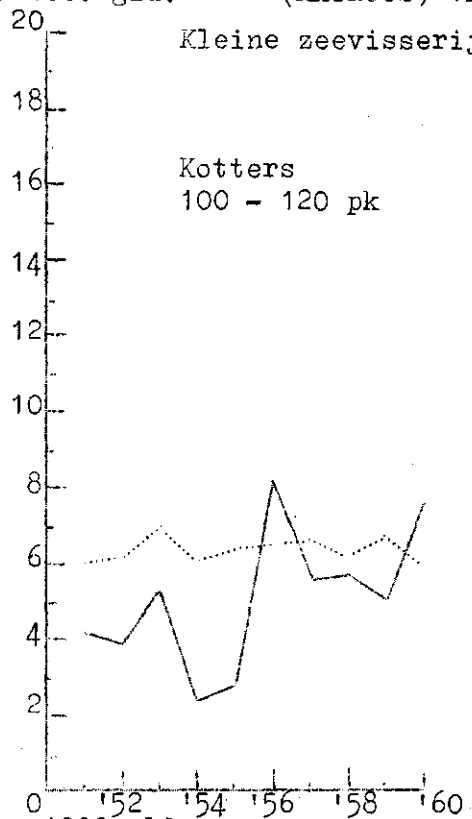
De gegevens van tabel III.1. over de ouderdom van de casco's en van de motoren brengen aan het licht, dat bij de kleine-zeevisserijvloot in de gehele periode 1951-1960 in belangrijke mate nieuwbouw heeft plaatsgehad. Volgens de tabel zijn er op 1 januari 1961 echter nog 112 casco's en 40 motoren in bedrijf met een leeftijd van 21 jaar en ouder.

TOTALE BEDRIJFSRESULTATEN PER VAARTUIG EN HET PER VOLWASSEN OPVARENDE (MATROOS) VERDIENDE DEEL

x 1000 gld.

(MATROOS) VERDIENDE DEEL

x 1000 gld.

———— Netto-overschot

..... "Deel" van een volwassen opvarende (matroos)

2. Totale aanvoer

Volgens tabel B.1 van de bijlagen vertonen de aanvoer en de opbrengst van de kotters, botters, enz. de laatste jaren een belangrijke toeneming. In de periode 1951-1960 is de aanvoer gestegen van 18 mln. kg tot 45,9 mln., terwijl de opbrengst opliep van 10,3 mln. gulden tot 34 mln. gulden.

In 1951 was in deze aanvoer 3 mln. kg tong met een waarde van 4,5 mln. gulden begrepen en in 1960 5,8 mln. kg met een opbrengst van 16,4 mln. gulden. Ruim 90 procent van de aangevoerde tong wordt geëxporteerd. De tongvangsten en de opbrengst van deze vissoort zijn voor de kleine zeevisserij van grote betekenis.

De aanvoer en opbrengst van de loggers die aan de kleine zeevisserij deelnemen beliepen volgens de tabel B.1 van de bijlagen in 1951 6,8 mln. kg voor 4,1 mln. gld. en in 1960 5,3 mln. kg voor 5,4 mln. gulden.

3. Rentabiliteit per vaartuig

Uit tabel en grafiek III.3. blijken de in de jaren 1951 t/m 1960 behaalde totale bedrijfsresultaten per vaartuig voor de belangrijkste groepen.

Een groot deel van de vaartuigen, welke in het begin van deze periode met motoren met betrekkelijk gering vermogen waren uitgerust, is inmiddels vernieuwd of van sterkere motoren voorzien. Tezamen met de algehele nieuwbouw in de groepen met grotere motorcapaciteit is dit de reden, dat het aantal groepen, dat bij de kleine zeevisserij kan worden onderscheiden, thans groter is dan in het begin van het tijdvak 1951-1960.

a. Vaartuigen waarvan de bemanning op maatschapscontract vaart

De botters met een motorvermogen van 100-120 pk behoren tot een vaartuigtype dat thans niet meer wordt gebouwd. Deze schepen hebben een beperkte visgrond. De resultaten zijn de laatste jaren gunstig.

TOTALE BEDRIJFSRESULTATEN PER

Omschrijving Motorvermogen in pk	Jaar	Vaartuigen, waarvan de bemanning			
		botters 100-120	kotters 100-120	kotters Urk 150-200	kotters noord 150-200
1. Brutobesomming per vaartuig (x 1000 gld.)	1951	54,6	70,7	-	106,2
	1952	57,2	72,0	-	100,7
	1953	60,9	77,5	-	118,0
	1954	54,7	69,0	94,8	119,8
	1955	61,1	69,9	116,9	125,6
	1956	64,7	70,4	106,4	131,8
	1957	70,8	67,9	109,6	139,2
	1958	67,0	63,1	128,2	155,3
	1959	73,0	66,5	116,2	141,8
	1960	75,0	57,9	112,9	150,0
2. Netto-overschot (x 1000 gld.)	1951	4,4	4,2	-	9,4
	1952	5,2	3,9	-	5,5
	1953	7,5	5,3	-	13,4
	1954	4,7	2,4	8,1	13,2
	1955	7,0	2,8	20,4	18,0
	1956	8,2	8,2	12,6	12,8
	1957	10,1	5,6	4,6	12,2
	1958	7,1	5,7	18,2	16,7
	1959	9,6	5,1	11,8	7,0
	1960	16,5	7,7	15,3	16,5
3. "Deel" van een volwassen opvarende (x 1000 gld.) 1)	1951	5,0	6,0	-	7,8
	1952	5,2	6,1	-	7,0
	1953	5,9	6,9	-	9,0
	1954	5,2	6,1	7,9	9,3
	1955	6,1	6,4	9,7	9,5
	1956	6,4	6,5	8,9	10,9
	1957	6,6	6,6	8,6	10,4
	1958	6,4	6,2	11,1	12,3
	1959	7,7	6,7	10,1	10,7
	1960	7,2	6,0	9,4	11,0

1) Van de vaartuigen waarvan de bemanning volgens C.A.O. is aangemonsterd is

Tabel III.3

VAARTUIG VAN DE KLEINE ZEEVISSERIJ

op maatschapscontract vaart			Vaartuigen, waarvan de bemanning volgens C.A.O. is aangemonsterd 1)			
kotters zuid 150-200	kotters Urk 201-250	kotters noord 201-250	kotters 150-200	kotters 240-300	loggers 150-200	loggers 300-360
-	-	-	-	-	120,1	-
-	-	-	-	-	121,8	-
-	-	-	-	-	131,4	149,5
-	-	-	-	-	135,6	160,3
-	-	-	-	-	127,6	141,6
-	-	-	-	-	137,1	158,6
-	123,7	-	-	-	126,4	160,4
75,9	167,0	-	148,0	189,2	136,0	188,5
86,1	131,4	155,9	131,5	182,7	121,7	169,2
88,6	139,1	-	141,8	205,2	-	176,5
-	-	-	-	-	8,0	-
-	-	-	-	-	8,2	-
-	-	-	-	-	12,4	6,7
-	-	-	-	-	18,5	12,1
-	-	-	-	-	9,6	1/2 1,8
-	-	-	-	-	20,5	9,9
-	1/2 2,4	-	-	-	10,5	1/2 0,9
1,3	22,1	-	24,1	21,3	20,7	17,8
6,7	3,6	17,7	10,7	21,3	10,6	20,0
12,3	10,9	-	18,6	37,5	-	24,2
-	-	-	-	-	3,7	-
-	-	-	-	-	3,8	-
-	-	-	-	-	4,0	4,2
-	-	-	-	-	4,0	4,8
-	-	-	-	-	4,2	4,2
-	-	-	-	-	4,5	5,0
-	9,8	-	-	-	5,0	5,4
7,0	13,8	-	6,2	7,2	5,7	6,7
8,0	10,4	11,5	5,7	6,9	5,2	6,6
8,6	10,4	-	6,5	8,0	-	6,8

het "deel" van een matroos vermeld.

Voor de kotters 100-120 pk, die nu nog in bedrijf zijn, is de besomming de laatste jaren lager dan in de periode 1951/1956. Het netto-overschot is een weinig groter, doch het deel per volwassen opvarende is vrijwel niet veranderd.

De besomming en het netto-overschot van de kotters met motoren van 150-200 en die van 201-250 pk varieert van jaar tot jaar. Hierop is vooral van invloed de wisselende deelneming aan andere visserijen dan de trawlvisserij op verse zeevis. Het resultaat van de spanvisserij (voornamelijk op haring) is van beslissende betekenis voor het totale netto-overschot van deze kotters.

De besomming van de Urker kotters, 150-200 pk, ligt steeds lager dan die van de kotters 150-200 pk van de noordelijke vissersplaatsen. Deze beide groepen schepen bevissen wel dezelfde visgronden, doch de bemanning van de Urker kotters is, met gemiddeld ruim 4 opvarenden, wat kleiner dan die van de andere groep (5 man). Ook het gemiddelde motorvermogen van de Urker kotters (170 pk) komt lager uit dan van de noordelijke kotters (190 pk).

De besomming der kotters 150-200 pk van de zuidelijke havens belooft slechts ongeveer 60% van die van de noordelijke vissersplaatsen. Deze zuidelijke vaartuigen vissen op andere visgronden, zij oefenen de spanvisserij op een kleiner aantal dagen uit. De gemiddelde bemanning is bijna 4 man en het motorvermogen in 1960 160 pk.

Voor de Urker kotters met motoren van 201-250 pk (gemiddeld 230), met gemiddeld bijna 5 opvarenden, bleven de bedrijfsuitkomsten beneden die van de noordelijke kotters groep 150-200 pk.

b. Vaartuigen waarvan de bemanning volgens C.A.O. is aangemonsterd

Bij deze vaartuigen kunnen twee typen worden onderscheiden, nl. de kotters en de loggers. De kotters zijn nieuwe vaartuigen. De loggers, oude haringloggers (casco's waarvan de kiel bijna 40 jaar

geleden is gelegd) zijn gemoderniseerd, terwijl er nieuwe motoren zijn ingebouwd. Met deze schepen wordt vrijwel uitsluitend de trawlvisserij op verse zeevis uitgeoefend, zij nemen vrijwel niet deel aan de spanvisserij.

Door de kotters 150-200 pk, volgens C.A.O. (6 opvarenden), wordt nog een weinig minder besomd dan met de kotters van de noordelijke havens waarvan de bemanning (5 opvarenden) op maatschapscontract vaart.

Het aantal vaartuigen van de groep loggers 150-200 pk is de laatste jaren verminderd. In 1960 waren in deze groep geen deelnemers meer aan de bedrijfsboekhouding van het L.E.I.

De besomming van de loggers met motoren van 300-360 pk blijft ten achter op die van de kotters met 240-300 pk.

De vaartuigen met C.A.O.-bemanning behaalden in de meest recente jaren een groter netto-overschot dan de schepen waarvan de bemanning op maatschapscontract vaart.

De opvarenden, die op de kotters en loggers volgens C.A.O. zijn aangemonsterd, zijn verplicht sociaal verzekerd. Het deel van een matroos op deze vaartuigen beliep in 1960 f. 6500,- à f. 8000,- tegen f. 5700,- à f. 6900,- in 1959.

Over 1960 behaalden de vaartuigen van de kleine zeevisserij een groter netto-overschot dan over 1959. Dit was voornamelijk het gevolg van de over het algemeen hogere besommingen en de verdere prijsdaling van de gasolie. Bij enkele groepen werd per volwassen opvarende een wat kleiner deel verdiend.

Tabel IV.1

OVERZICHT VAN DE GARNALENVISSERIJVLOOT
(per 1 januari)

Omschrijving	1951	1954	1957	1960	1961
1. Totaalaantal vaartuigen waarmede aan de garnalenvisserij is deelgenomen	400	346	366	351	342
2. Totaalaantal vaartuigen waarvoor de garnalenvisserij hoofdbedrijf is	212	180	221	236	252
3. Aantal vaartuigen:					
met een casco t/m 15 B.R.T.	57	38	26	33	35
4. met een casco 16 t/m 30 B.R.T.	140	125	153	156	155
5. met een casco groter dan 30 B.R.T.	15	17	42	47	62
6. Ouderdom casco t/m 10 jaar	11	18	31	14	26
7. Ouderdom casco 11 t/m 30 jaar	70	65	71	81	81
8. Ouderdom casco ouder dan 30 jaar	131	97	119	141	145
9. Casco van hout	140	76	53	49	47
10. Casco van staal	72	104	168	187	205
11. Kotters	70	97	141	165	184
12. Andere vaartuigtypen	142	83	80	71	68
13. Motorvermogen t/m 39 pk	104	67	46	31	18
14. Motorvermogen 40 t/m 79 pk	85	88	102	113	101
15. Motorvermogen 1) 80 pk en meer	23	25	73	92	133
16. Motorcapaciteit totaal 2)	9625	8456	12486	15927	20164
17. Motorcapaciteit gem. per vaartuig 2)	45	47	56	67	80
18. Ouderdom motor t/m 10 jaar	36	38	78	96	132
19. Ouderdom motor 11 t/m 20 jaar	94	38	48	58	51
20. Ouderdom motor ouder dan 20 jaar	82	104	95	82	69

De gegevens van regel 3 t/m 20 hebben betrekking op de vaartuigen van regel 2.

- 1) Bij deelneming aan de garnalenvisserij in de periode 1 april - 1 december mochten de motoren met een vermogen boven 80 pk op 80 pk worden afgesteld, krachtens verordening van het Produktschap voor Vis en Visprodukten. Voor de periode 1 december - 1 april mocht de effectieve motorsterkte niet meer dan 100 pk bedragen.
- 2) Motorcapaciteit volgens de Gids van Vissersvaartuigen en de Scheepvaartinspectie.

Bron: Gids van Vissersvaartuigen van de Directie van de Visserijen en gegevens van het Produktschap voor Vis en Visprodukten.

HOOFDSTUK IV GARNALENNISSERIJ

De garnalennisserij wordt met kotters, bidders e.a. vaartuigen uitgeoefend in de mondingen van de zeegaten, langs de kust en in de Waddenzee, de Lauwerszee en de Dollard en Eems.

Er worden consumptiegarnalen en ook kleine, voor veevoederdoeleinden bestemde, z.g. drogerijgarnalen gevangen.

De consumptiegarnalen worden naar kwaliteit onderscheiden in zoute of exportgarnalen en flauwe of pellerijgarnalen.

1. Veranderingen in de garnalennisersvloot

Aan de garnalennisserij wordt jaarlijks met een wisselend aantal vaartuigen deelgenomen. Het aantal vaartuigen waarmee met 3 of 4 opvarenden de garnalennisserij als hoofdbedrijf wordt uitgeoefend vertoont, vooral onder invloed van de vangst- en afzetverwachtingen, van jaar tot jaar een vrij grote variatie.

Uit tabel IV.1. blijkt dat de vissers voor wie de garnalennisserij hoofdbedrijf is, de laatste jaren schepen met een grotere bruto-inhoud in bedrijf hebben gesteld. Het aantal nieuwe vaartuigen neemt slechts weinig toe. Voor zover schepen werden gekocht waren dat voornamelijk tweedehands vaartuigen.

Er valt een grote vermeerdering van het aantal stalen kotters en een sterke afneming van het aantal houten vaartuigen te constateren.

Het motorvermogen is geleidelijk vergroot door het inbouwen van nieuwe sterkere motoren. De gemiddelde motorcapaciteit steeg van 45 pk in 1951 tot 67 pk in 1959 en 80 pk per 1 januari 1961.

Er is echter nog een aanzienlijk aantal oude casco's en oude motoren in gebruik. Op 1 januari 1961 waren bijna 60% van de casco's en 27% van de motoren ouder dan resp. 30 en 20 jaar.

Tabel IV.2.

AANVOER EN UITVOER VAN GARNALEN

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Consumptie- garnalen			Drogerij- garnalen		Uitvoer van consumptie- garnalen			Invoer cons.- garn.kg
Jaar	aanvoer mln.kg.	opbrengst mln.gld.	aanvoer mln.kg.	opbrengst mln.gld.	mln.kg.	kolom 6 in % van kolom 2	waarde mln.gld.	in % van kolom 2
1951	4,6	3,5	9,1	0,5	2,6	55	3,9	0
1952	4,1	2,6	9,3	0,5	1,9	46	2,5	0
1953	4,2	2,9	12,5	0,9	2,0	48	2,9	0
1954	4,2	3,4	10,2	0,6	2,5	59	3,8	0
1955	6,4	5,3	13,5	0,8	4,1	64	6,2	0
1956	5,9	6,4	10,8	0,6	4,4	75	7,7	1
1957	4,4	7,1	7,7	0,5	3,8	86	8,7	1
1958	4,2	6,5	6,9	0,4	3,9	93	9,1	6
1959	4,7	8,7	8,7	0,6	4,6	97	11,1	5
1960	4,3	10,0	8,6	0,5	4,2	97	12,8	19

Bron: Jaarcijfers van de Directie van de Visserijen.

2. Totale aanvoer en opbrengst, uitvoer en invoer

De gegevens van de totale aanvoer, opbrengst en uitvoer van garnalen zijn vermeld in tabel IV.2.

De aanvoer van consumptiegarnalen is, behalve van de natuurlijke omstandigheden en de vangstcapaciteit van de vloot, mede afhankelijk van de exportmogelijkheden.

In de beschouwde periode 1951 t/m 1960 zijn jaarlijks behalve in 1955 en 1956, ruim 4 miljoen kg consumptiegarnalen aangevoerd. In 1955 steeg de aanvoer, als gevolg van de gunstige weersomstandigheden en door verruiming van de uitvoermogelijkheden met 2,2 miljoen kg t.o.v. 1954. In 1956 beliep de aanvoer 5,9 miljoen kg. De aanvoer was in 1960 circa 9% kleiner dan in 1959.

De opbrengst aan de afslagen is geleidelijk toegenomen van 3,5 miljoen gulden in 1951 tot 8,7 miljoen in 1959 en 10,0 miljoen gulden in 1960.

De uitvoer van ongepelde en gepelde garnalen tezamen is na een teruggang in 1952 t.o.v. 1951 verder regelmatig gestegen tot 97 procent van de aanvoer in 1959 en 1960.

Tot en met 1957 werden zeer kleine hoeveelheden ingevoerd. In 1958, 1959 en 1960 beliep de invoer resp. zes, vijf en negentien procent van de aanvoer. Deze stijging is grotendeels het gevolg van de liberalisatie van het handelsverkeer.

De binnenlandse afzet van consumptiegarnalen daalde van 54% van de aanvoer in 1952 tot 8% in 1959 en 22% in 1960. Het gestegen prijsniveau is vermoedelijk een van de belangrijkste oorzaken van deze consumptievermindering.

De aanvoer van drogerijgarnalen is de laatste jaren wat teruggelopen t.o.v. die in de jaren 1953 t/m 1956. De opbrengst was steeds minder dan 1 miljoen gulden. In 1960 bedroeg deze 0,5 miljoen gulden.

Tabel IV.3

UITVOER VAN ONGEPELDE EN GEPELDE CONSUMPTIEGARNALEN EN VAN GEDROOGDE GARNALEN

Omschrijving	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
A. Consumptiegarnalen										
Totale uitvoer ongepeld en gepeld x 1000 kg 1) ongepeld	2625	1864	2016	2482	4074	4427	3786	3903	4603	4175
w.v. België, totaal ongepeld	2007	1033	1075	1102	2234	2360	1740	1734	2352	2207
Frankrijk, totaal ongepeld	746	743	932	1384	1869	1800	2260	2382	2583	2264
Engeland, totaal ongepeld	370	308	291	374	359	360	504	388	514	438
Totale uitvoer ongepeld en gepeld x 1000 gld. ongepeld	1694	744	790	749	2003	2196	1359	1423	1977	1886
w.v. België, totaal ongepeld	1635	709	733	702	1873	1983	1237	1345	1837	1755
Frankrijk, totaal ongepeld	181	356	224	300	193	423	163	92	41	5
Engeland, totaal ongepeld	2	3	-	-	2	16	-	1	-	1
B. Gedroogde garnalen										
Totale opbrengst ongepeld en gepeld x 1000 gld. ongepeld	3942	2486	2938	3818	6179	7684	8698	9093	11127	12815
w.v. België, totaal ongepeld	3177	1539	1724	1987	3653	4830	4577	4529	6135	7257
Frankrijk, totaal ongepeld	1092	996	1381	2065	2750	2649	4663	5237	5902	6511
Engeland, totaal ongepeld	612	478	519	695	662	615	1061	973	1285	1344
Totale uitvoer x 1000 kg w.v. West-Duitsland	2643	1084	1202	1316	3164	4504	3772	3710	5159	6262
Frankrijk	2562	1037	1127	1249	2986	4202	3516	3555	4850	5893
Oostenrijk	202	375	247	362	252	521	251	136	62	9
Totale uitvoer x 1000 kg w.v. West-Duitsland	-	-	3263	1260	1485	2517	2349	1943	2742	1280
Frankrijk	-	-	-	886	1166	1850	2034	1585	2456	1105
Oostenrijk	-	-	-	179	162	495	95	116	83	28
Oostenrijk	-	-	-	50	85	115	97	140	108	132

1) Ter bepaling van het totaal is voor elke 30 kg gepelde garnalen 100 kg ongepelde garnalen gerekend.

Bron: Jaarcijfers van de Directie van de Visserijen en gegevens van het Produktschap voor Veevoeder.

3. Uitvoer

Volgens tabel IV.3. daalde de export van ongepelde garnalen - de z.g. exportgarnalen - zowel in 1952 als in 1957 t.o.v. het daaraan voorafgaande jaar. De contingentering in 1952 van de invoer in Frankrijk (de belangrijkste afnemer van dit produkt) en het ongedaan maken in 1957 van de sedert 1955 bestaande liberalisatie, waren de voornaamste oorzaken van deze teruggang. De totale uitvoer van ongepelde garnalen was in 1959, in welk jaar de kwantitatieve restricties zowel in België als in Frankrijk werden opgeheven, vrijwel even groot als in 1956.

De overige uitvoer van consumptiegarnalen bestaat uit gepelde garnalen, die als pellerijgarnalen zijn aangevoerd. Deze uitvoer is geleidelijk toegenomen van 600 ton in 1951 tot 2250 ton in 1959, op basis ongepeld gewicht. België is de belangrijkste afnemer van gepelde garnalen.

In 1960 was de uitvoer van ongepelde en van gepelde garnalen resp. 6% en 13% kleiner dan in 1959.

De totale opbrengst van de uitgevoerde consumptiegarnalen vertoont een toeneming van 3,9 miljoen gulden in 1951 tot 11,1 miljoen gulden in 1959 en 12,8 miljoen gulden in 1960.

De opbrengstprijis van de ongepelde garnalen steeg in deze periode van f. 1,58 tot f. 3,29 per kg, die van gepelde garnalen van f. 4,13 tot f. 9,41 per kg.

West-Duitsland is de grootste importeur van door ons land uitgevoerde gedroogde garnalen.

Tabel IV.4.

AANVOER EN PRIJS VAN CONSUMPTIEGARNALEN PER VISGROND

Jaar	Zuidelijke visgronden (havens t/m IJmuiden)					Noordelijke visgronden (havens boven IJmuiden)				
	pellerij- garnalen		volle- dige	export garnalen		pellerij- garnalen		volle- dige	export garnalen	
	aanvoer mln.kg.	aanvoer- prijs cts./kg	vaar- tuigen 1)	aanvoer mln.kg.	aanvoer- prijs cts./kg	aanvoer mln.kg	aanvoer- prijs cts/kg	vaar- tuigen 1)	aanvoer mln.kg	aanvoer prijs cts./kg
1951	0,9	51	128	1,6	108	1,6	48	84	0,5	96
1952	1,2	52	113	0,9	96	1,7	48	86	0,2	125
1953	1,1	63	90	1,0	111	2,0	50	76	0,1	105
1954	0,8	83	90	0,8	134	2,3	60	90	0,3	114
1955	1,0	77	99	1,7	115	3,0	61	125	0,6	109
1956	0,9	84	112	2,1	155	2,6	72	98	0,3	166
1957	0,4	130	100	0,8	210	2,3	131	121	0,9	214
1958	0,4	113	86	1,0	171	2,0	117	127	0,8	256
1959	0,4	159	92	1,2	207	2,0	151	144	1,1	230
1960	0,3	236	92	1,2	281	1,9	187	160	0,9	253

1) Aantal vaartuigen, waarvoor de garnalenvisserij hoofdvisserij was.

4. Aanvoer en prijs van consumptiegarnalen per visgrond

Bij beschouwing van tabel IV.4. blijkt dat de aanvoer van exportgarnalen van de zuidelijke visgronden van jaar tot jaar vrij grote variaties vertoont. Die van het noorden is als gevolg van de grote exportvraag de laatste jaren aanzienlijk gestegen. Van 1957 t/m 1959 was de aanvoer in de noordelijke gebieden (vooral in Den Oever en Harlingen) bijna even groot als in het zuiden van ons land. In 1960 was aanvoer van de zuidelijke gronden gelijk aan die in 1959, terwijl de overige aanvoer verminderde.

De gemiddelde aanvoerprijs was in 1956 t/m 1959, en speciaal in 1958, het hoogst in de noordelijke aanvoerhavens. In 1960 bedroeg de prijs in de zuidelijke plaatsen f. 2,81 per kg tegen f. 2,53 in het noorden.

De aanvoer van pellerijgarnalen is, met name in de laatste jaren, voor het zuiden van geringe betekenis. In het noorden vertoont deze aanvoer sedert 1956 een daling, hetgeen gedeeltelijk samenhangt met de grotere aanvoer van exportgarnalen in dit gebied. Vooral sedert 1956 wordt een aanzienlijk gedeelte van de pellerijgarnalen geëxporteerd.

De aanvoerprijs van de pellerijgarnalen, die in de jaren tot en met 1956 en in 1960 in het zuiden hoger was dan in het noorden, lag in de jaren 1957 t/m 1959 in beide gebieden op een ongeveer gelijk niveau.

Het aantal vaartuigen waarmede de garnalenvisserij als hoofdbedrijf wordt uitgeoefend vertoont in het zuiden een afnemende, in het noorden daarentegen een stijgende tendentie.

5. Rentabiliteit per vaartuig

In de brutobesommingen zijn behalve de opbrengsten van de aangevoerde garnalen ook eventueel die van de meegevangen verse zeevis (bijvis) en van de overige visserij begrepen.

Volgens tabel IV.5. werd de hoogste brutobesomming per vaartuig in 1957 t/m 1959 behaald door de garnalenvissers van Den Cever. In 1960 was de totale besomming van de garnalenvissers van Ouddorp nog iets hoger dan die van de Wieringers. De brutobesomming van de grootste Zeeuwse vaartuigen en meestal ook die van de groep Zeeland 50-70 pk was behalve in 1951, 1952 en 1957 hoger dan van de groep Harlingen 20-50 pk. Deze laatste groep maakte vrijwel steeds een grotere brutobesomming dan de vaartuigen van de Lauwerszee. De Ouddorpse garnalenvissers besomden in de eerste vier jaar minder en daarna meestal belangrijk meer dan die van de groep Zeeland 50-70 pk.

Wanneer de brutobesomming wordt verminderd met de bedrijfskosten en met afschrijving en rente resteert het netto-overschot. Het inkomen van de opvarenden bij de garnalenvisserij bestaat uit een bepaald percentage van de besomming, "deel" genaamd. Het totale "deel" voor de gehele bemanning van 3 of 4 man varieert bij de verschillende groepen van circa 40 tot 50 procent van de brutobesomming. De overige bedrijfskosten, die voor een klein gedeelte variabel zijn met de besomming, of met de aangevoerde hoeveelheid of het aantal visdagen en voor het overige een betrekkelijk vast karakter hebben, moeten dus worden goedgeemaakt door de brutobesomming nadat hierop het "deel" en de afschrijving en rente in mindering is gebracht. Het gevolg hiervan is dat de netto-overschotten van jaar tot jaar relatief grotere wijzigingen vertonen dan de brutobesommingen.

De in totaal per vaartuig behaalde netto-overschotten en het per volwassen opvarende verdiende "deel" blijken uit tabel IV.5. In grafiek IV.5. zijn de netto-overschotten per vaartuig en het deel per volwassen opvarende van enkele groepen getekend.

TOTALE BEDRIJFSRESULTATEN PER

Omschrijving Motorvermogen in pk	Jaar	Zeeuwse zeegaten		Zuidholl. zeegaten	Waddenzee	
		diverse plaatsen			Ouddorp 45-80 en meer	Harlingen
		50-70	80-110 1)	20-50		60-100 1)
a. Brutobesomming (x 1000 gld.)	1951	26,9	27,2	24,5	28,2	-
	1952	25,1	27,4	16,9	28,6	-
	1953	28,7	33,7	22,5	30,0	-
	1954	25,4	28,6	28,6	25,6	-
	1955	37,8	46,7	37,5	27,6	-
	1956	47,4	58,3	52,7	27,8	-
	1957	27,5	33,3	40,5	36,0	56,7
	1958	31,0	40,0	56,4	36,4	45,3
	1959	38,3	50,7	52,4	37,4	48,3
	1960	37,9	55,9	68,7	35,7	44,4
b. Netto-overschot (x 1000 gld.)	1951	0,5	0,5	1,4	2,8	-
	1952	0,0	1,0	2,8	3,6	-
	1953	1,8	2,3	0,4	4,3	-
	1954	0,8	1,4	2,8	4,9	-
	1955	5,3	8,1	6,0	5,1	-
	1956	10,0	11,4	10,4	4,7	-
	1957	2,4	1,9	3,3	9,5	14,7
	1958	3,1	3,9	9,0	9,3	9,4
	1959	6,5	7,2	9,3	8,4	9,0
	1960	6,4	10,2	13,4	6,8	6,1
c. "Deel" van een volwassen opvarende (x 1000 gld.)	1951	3,3	3,4	3,3	5,1	-
	1952	2,9	3,5	2,3	4,7	-
	1953	3,6	4,4	3,1	5,6	-
	1954	3,1	3,7	3,7	4,2	-
	1955	5,0	6,1	5,0	4,4	-
	1956	5,8	7,4	6,4	5,1	-
	1957	3,4	4,9	5,4	6,0	8,1
	1958	4,7	5,3	7,1	6,3	6,7
	1959	5,1	6,4	6,3	5,7	7,0
	1960	5,3	7,0	7,6	6,0	6,4

1) Bij deelneming aan de garnalenvisserij in de periode 1 april - 1 december moesten de motoren met een vermogen boven 80 pk op 80 pk worden afgesteld, ingevolge verordening van het Produktschap voor Vis en Visprodukten. Voor de periode 1 december - 1 april mocht de effectieve motorsterkte niet meer dan 100 pk bedragen.

Tabel IV.5

VAARTUIG VAN DE GARNALENVISSERIJ

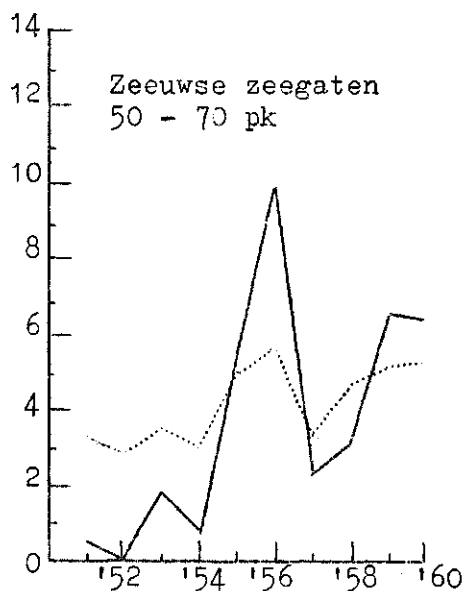
	Zoutkamp		Dollart en Eems
			diverse plaatsen
	Den Oever		40-90 1)
40-80	30-40	45-80	
-	18,4	-	-
-	11,3	-	-
-	25,3	-	-
-	22,1	-	-
-	22,9	-	-
48,3	22,4	-	-
59,3	33,5	47,7	-
65,1	22,1	30,3	24,7
71,2	24,4	36,6	29,3
67,6	26,8	40,1	21,8
-	2,0	-	-
-	1,1	-	-
-	4,2	-	-
-	2,8	-	-
-	3,3	-	-
7,4	3,7	-	-
11,4	10,9	13,0	-
10,3	5,7	4,6	5,3
14,7	5,4	7,7	6,4
14,5	8,0	8,7	3,7
-	4,0	-	-
-	2,1	-	-
-	5,5	-	-
-	4,3	-	-
-	4,6	-	-
7,5	4,6	-	-
8,4	6,3	7,6	-
11,2	4,6	5,1	5,3
11,1	5,3	5,9	5,5
10,0	5,1	7,0	4,0

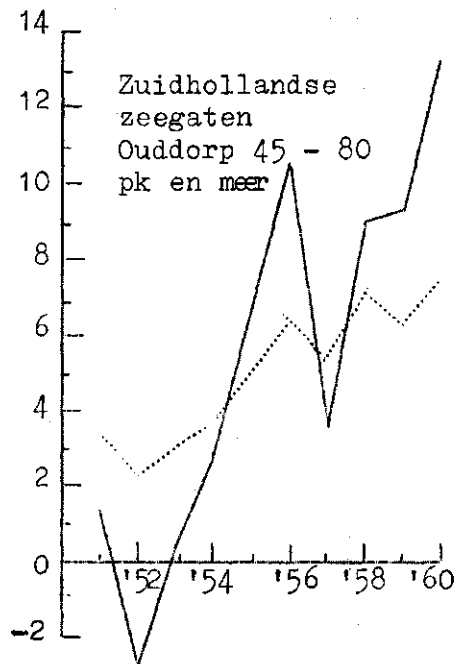
TOTALE BEDRIJFSRESULTATEN PER VAARTUIG EN HET PER VOLWASSEN
OPVARENDE VERDIENDE DEEL

Garnalenvisserij

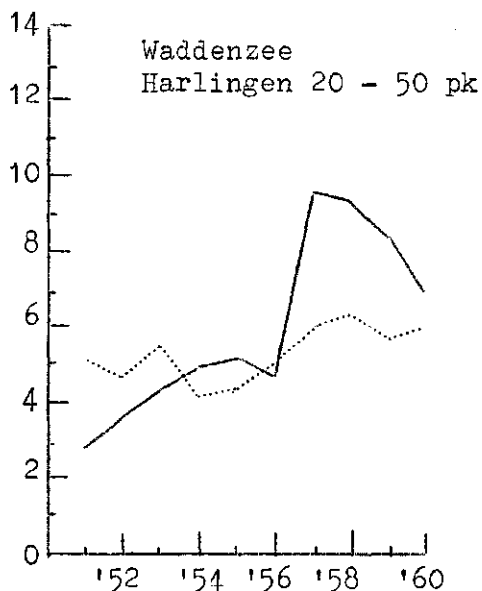
x 1000 gld.

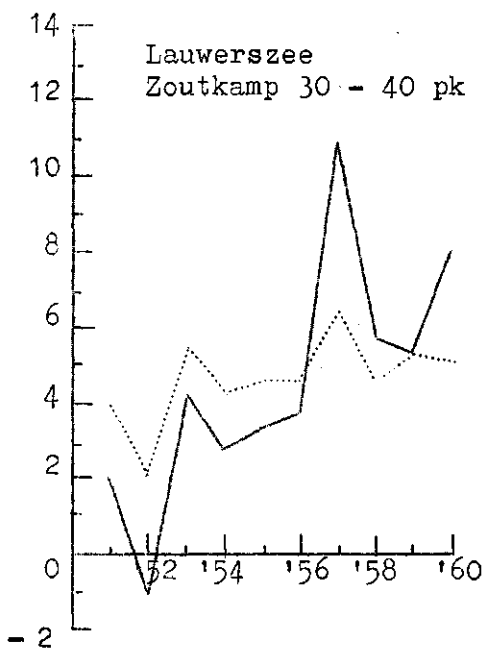
x 1000 gld.

x 1000 gld.

x 1000 gld.

———— Netto-overschot

..... "Deel" van een
volwassen opvarende

In de beschouwde periode werd per vaartuig vrijwel steeds een netto-overschot verkregen, dat voor de zuidelijke bedrijven bij de meeste groepen veelal kleiner was dan voor de noordelijke. Alleen in 1955 en 1956 behaalden de zuidelijke vissers hogere uitkomsten dan die in het noorden ten gevolge van de relatief gunstige wijziging van de aanvoer.

Over 1960 was het netto-overschot van de grootste Zeeuwse, de Ouddorpse en de Zoutkampse garnalenvissers als gevolg van de hogere brutobesomming en de vermindering van de gasoliekosten groter dan over 1959. Bij de andere groepen was het resultaat over 1960 wat kleiner dan over 1959.

Het beeld van het per volwassen opvarende verdiende "deel" lijkt uiteraard zeer sterk op dat van de behaalde brutobesommingen, doordat het "deel" een bepaald percentage van de besomming uitmaakt. Van jaar tot jaar komen hierbij kleine afwijkingen voor. De "deel"-percentages verschillen namelijk van bedrijf tot bedrijf, terwijl de bij het onderzoek betrokken groepen in de opeenvolgende jaren niet steeds door dezelfde deelnemers worden gevormd ten gevolge van de regelmatig toenemende ingebruikstelling van nieuwe (sterkere) motoren.

Het netto-overschot en het "deel" per volwassen opvarende van de vaartuigen met sterkere motoren van een bepaalde visgrond was meestal groter dan dat van de schepen met een kleinere motorcapaciteit.

Het "deel" per volwassen opvarende was voor de Harlinger bedrijven, behalve in 1955, 1956 en 1960 steeds groter dan in het zuiden. In de jaren 1956 t/m 1960 verdienden de opvarenden van de schepen van Den Oever het hoogste "deel" van alle groepen. Het "deel" op de vaartuigen van Zoutkamp was in de meeste jaren kleiner dan in Harlingen.

Tabel V.1

OVERZICHT VAN DE IJSELMEERVISSERIJVLOOT
(per 1 januari)

Omschrijving	1951	1954	1957	1960	1961
1. Totaalaantal vaartuigen, waarvan de IJselmeervisserij hoofdbedrijf is	855	754	491	430	400
2. Voortbeweging: motor	742	689	457	396	378
3. Voortbeweging: zeil	113	65	34	34	22
4. Casco: hout	489	392	221	157	110
5. Casco: staal	366	362	270	273	290
6. Type motor: gasolie	412	429	319	312	308
7. Type motor: benzine	330	260	138	84	70
8. Ouderdom gasolietmotoren 0 - 10 jaar	89	120	88	35	63
9. Ouderdom gasolietmotoren 11 - 20 jaar	64	70	57	78	64
10. Ouderdom gasolietmotoren meer dan 20 jaar	259	239	174	199	181
11. Ouderdom casco 0 - 10 jaar	146	118	83	24	44
12. Ouderdom casco 11 - 20 jaar	152	126	76	88	83
13. Ouderdom casco meer dan 20 jaar	557	510	332	318	273
14. Inhoud casco 0 t/m 10 B.R.T.	209	177	106	96	79
15. Inhoud casco 11 t/m 20 B.R.T.	165 1)	312	228	208	202
16. Inhoud casco > 20 B.R.T.	481 2)	265	157	126	119
17. Vermogen gasolietmotoren 1 t/m 9 pk	19	13	5	8	6
18. Vermogen gasolietmotoren 10 t/m 20 pk	347	363	282	250	215
19. Vermogen gasolietmotoren meer dan 20 pk	46	53	32	54	87

1) 11 - 15 B.R.T.

2) > 15 B.R.T.

Bron: Gids van vissersvaartuigen van de Directie van de Visserijen.

HOOFDSTUK V IJSELMEERVISSERIJ

De voornaamste takken van visserij op het IJselmeer zijn:

- a. de aal- en palingvisserij met
  - (1) kuilnetten, waarmede met motor- en zeilvaartuigen wordt gevist;
  - (2) fuiken;
  - (3) hoekwant;

- b. de snoekbaarsvisserij.

1. Veranderingen in de IJselmeervisserijvloot

In de loop van tien jaar is de omvang van de vloot met ruim 50% afgenomen. De teruggang van het aantal vaartuigen was het sterkst bij de zeilkuilers en kleine bedrijven. Als oorzaken zijn te noemen: de sterk verminderde aanvoeren in de jaren 1953/1956, waardoor de visserij, in het bijzonder voor de kleine bedrijven, niet meer lonend was. Ten aanzien van de zeilkuilers is de invloed merkbaar van de inpoldering van voormalige visgronden van deze vissers. Bovendien is het in verband met de krappe arbeidsmarkt voor de vissers, wier vaartuigen alleen tijdens het seizoen (van april tot oktober) in bedrijf zijn, niet gemakkelijk om arbeidskrachten aan te trekken.

In 1960 zijn 20 nieuwe vaartuigen in bedrijf gesteld.

TOTALE AANVOER, OPBRENGST EN GEMIDDELDDE PRIJS VAN IJSELMEERVIS

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Aantal vaartuigen	814	827	754	716	621	491	444	429	430	400
Aanvoer x 1000 kg	2388	2421	1757	1100	864	958	1321	1484	1938	1575
Kuilmaal en paling	631	712	860	619	414	491	596	633	801	841
Lijmaal en paling	501	787	355	248	266	261	435	400	475	390
Fuikaal en paling	141	58	185	118	107	106	159	164	199	185
Overige aal en paling	3661	3978	3157	2085	1651	1816	2511	2681	3413	2991
Totaal aal en paling	754	984	615	400	568	305	321	325	276	593
Snoekbaars	626	659	223	139	219	167	217	272	191	399
Brasem	267	140	79	113	202	181	204	228	319	174
Baars	105	84	67	114	102	31	25	20	21	13
Bot	314	431	418	354	467	439	570	699	801	455
Overige vis	10785	9241	9281	10648	9089	11516	9457	9463	10842	7930
Nest	16512	15517	13840	13853	12298	14455	13305	13688	15863	12555
Totaal										
	Bedrag	Prijs	Bedrag	Prijs	Bedrag	Prijs	Bedrag	Prijs	Bedrag	Prijs
	kg/	kg/	kg/	kg/	kg/	kg/	kg/	kg/	kg/	kg/
	gld.	gld.	gld.	gld.	gld.	gld.	gld.	gld.	gld.	gld.
Opbrengst x 1000 gld.	4316	1,79	3305	2,23	1963	2,27	2700	2,17	4029	2,08
Kuilmaal en paling	1404	2,23	1970	2,48	1083	2,62	1705	2,98	2033	2,54
Lijmaal en paling	1089	2,17	1768	2,25	780	2,20	1069	2,44	1066	2,24
Fuikaal en paling	308	2,18	97	1,67	432	2,34	409	2,73	497	2,50
Overige aal en paling	7117	1,94	6487	2,05	3952	2,39	5883	2,44	7625	2,23
Totaal aal en paling	1050	1,39	670	1,09	785	1,38	658	2,16	716	2,59
Snoekbaars	87	0,14	110	0,16	36	0,16	32	0,19	29	0,15
Brasem	315	1,18	200	1,58	124	1,42	316	1,44	463	1,45
Baars	80	0,76	66	0,61	41	0,78	20	0,85	17	0,81
Bot	62	0,20	87	0,19	78	0,20	104	0,21	147	0,18
Overige vis	911	0,08	549	0,06	576	0,06	610	0,07	900	0,08
Nest	9522		10017		8011		7623		9897	
Totaal					5789		8470		9838	

1) Ontleend aan de Statistiek van de Visserij van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

2. Totale aanvoer en opbrengst

De totale aanvoer van IJselmeervis vertoont tot 1955 - zie tabel V 2 - een sterke daling, daarna is de vangst weer toegenomen, zodat in 1959 het niveau van 1952 weer is overschreden. In 1960 valt een teruggang te constateren.

Aal en paling is voor het IJselmeer de belangrijkste vissoort. De aanvoer ervan daalde tot 1955 tot minder dan de helft van de vangst in 1951. In de jaren daarna nam de aangevoerde hoeveelheid vooral van kuilaal en paling weer sterk toe, terwijl 1960 een vermindering laat zien.

In de jaren 1956 t/m 1959 lagen de snoekbaarsvangsten op een stabiel laag niveau, in 1960 verdubbelde de aanvoer van deze vissoort.

De nestaanvoer, die naar hoeveelheid een overheersende plaats inneemt, vertoonde in de periode 1951 t/m 1959 relatief weinig verandering. Voornamelijk als gevolg van de sterke daling van de vismeelprijs (grote produktie in Peru) verminderde de nestaanvoer in 1960 tot 73% van die in 1959.

De totale opbrengst van de IJselmeervisserij liep in de jaren 1953 t/m 1955 sterk terug. Van 1956 tot 1959 steeg de totale aanvoerwaarde geleidelijk van 6,4 tot 9,9 miljoen gulden. Met dit laatste cijfer kwam de totale opbrengst op het peil van de jaren 1951 en 1952. De hogere opbrengst van aal en paling en snoekbaars compenseerde in 1960 de teruggang van de waarde van de nestaanvoer, zodat de totale opbrengst van de IJselmeervisserij in 1960 vrijwel overeenstemde met die in 1959.

De opbrengst voor aal en paling nam na 1952 door de gestegen prijzen minder snel af dan de aanvoer. Na 1956 werd ondanks een lagere prijs toch een hogere opbrengst verkregen. In 1960 was de gemiddelde prijs 21% hoger dan in 1959. Hierdoor steeg de opbrengst met zes procent bij een aanvoervermindering van 12%.

De snoekbaarsopbrengsten daalden niettegenstaande de hogere prijzen. In 1959 bedroeg de opbrengst 68% van die in 1951. In 1960 was de prijs 34% lager, doch de totale opbrengst 41% hoger dan in 1959.

Tabel V.3

TOTALE BEDRIJFSRESULTATEN PER VAARTUIG VAN DE IJSELMEERVISSERIJ

Groep omschrijving	Jaar	Aal- en palingvisserij					Snoekbaars en hoekwanvisserij
		motor-kuil	fuiken (Afsluitdijk)		Hoekwant (grote bedrijven)		
			grote bedrijven	kleine bedrijven	Volendam	Enkhuizen	
1. Brutobesomming (x 1000 gld.)	1951	24,8	36,5	13,4	21,0	-	18,6
	1952	24,7	42,1	14,1	22,1	-	18,0
	1953	19,0	33,7	10,6	24,4	-	13,9
	1954	19,5	26,9	9,6	18,9	25,2	13,7
	1955	19,7	28,6	10,1	16,3	23,2	14,3
	1956	24,9	31,1	10,9	27,5	32,0	17,1
	1957	30,7	39,5	10,0	33,2	42,5	21,8
	1958	33,6	39,3	12,3	36,1	47,7	22,4
	1959	38,1	37,6	-	43,6	46,7	28,4
	1960	35,4	39,5	15,1	48,0	53,2	30,0
2. Netto-overschot (x 1000 gld.)	1951	2,0	7,0	2,1	1,9	-	1,0
	1952	1,7	9,1	2,5	1,7	-	0,7
	1953	0,4	4,1	∕ 0,3	2,1	-	0,1
	1954	0,9	2,7	∕ 0,3	1,1	2,6	∕ 0,8
	1955	0,6	2,1	0,4	0,3	1,9	∕ 0,6
	1956	3,6	3,7	0,4	3,5	3,1	0,4
	1957	5,2	7,0	1,2	4,6	5,2	2,9
	1958	7,7	5,4	2,6	5,5	6,6	3,2
	1959	8,5	4,8	-	6,7	4,8	5,0
	1960	6,3	5,2	1,7	8,3	7,8	5,8
3. "Deel" van een volwassen opvarende (x 1000 gld.)	1951	3,8	5,7	3,0	2,8	-	3,2
	1952	3,7	6,5	3,3	2,7	-	3,2
	1953	3,0	5,1	2,2	3,1	-	2,5
	1954	3,2	3,5	2,2	2,3	3,7	2,6
	1955	3,5	4,9	2,3	2,3	3,5	2,8
	1956	4,5	5,5	2,5	4,2	5,2	3,5
	1957	5,3	6,9	2,9	5,3	6,9	4,7
	1958	5,6	6,9	2,7	5,8	8,0	4,8
	1959	6,4	6,3	-	6,2	7,6	6,0
	1960	6,2	7,3	4,2	7,9	9,0	6,4

3. Rentabiliteit per vaartuig

De in tabel en grafiek V.3. weergegeven bedrijfsresultaten zijn representatief voor de vanuit de noordelijke havens en Volendam uitgeoefende IJselmeervisserij. Mede in verband met de voortgaande inpoldering in het zuidelijke gedeelte van het IJsselmeer zijn geen uitkomsten berekend van de zuidelijke bedrijven.

De besommingen per vaartuig vertonen voor bijna alle groepen in de jaren na 1955 een vooruitgang t.o.v. de voorafgaande jaren. Hetzelfde geldt in verhoudingsgewijs nog sterkere mate voor de behaalde netto-overschotten.

De besomming van de motorkuilers was in 1959 gemiddeld 85% groter dan in 1955, het netto-overschot steeg van 0,6 duizend tot 8,5 duizend gulden. In 1960 waren de uitkomsten echter minder gunstig dan die van 1959.

Voor de grote fuikenbedrijven kwam, na een kleine vermindering in 1959, de bruto-besomming in 1960 weer op het niveau dat in 1957 en 1958 werd bereikt. Het netto-overschot, hoewel een weinig hoger dan in 1959, bleef in 1960 echter nog beneden de uitkomst van 1957 en 1958.

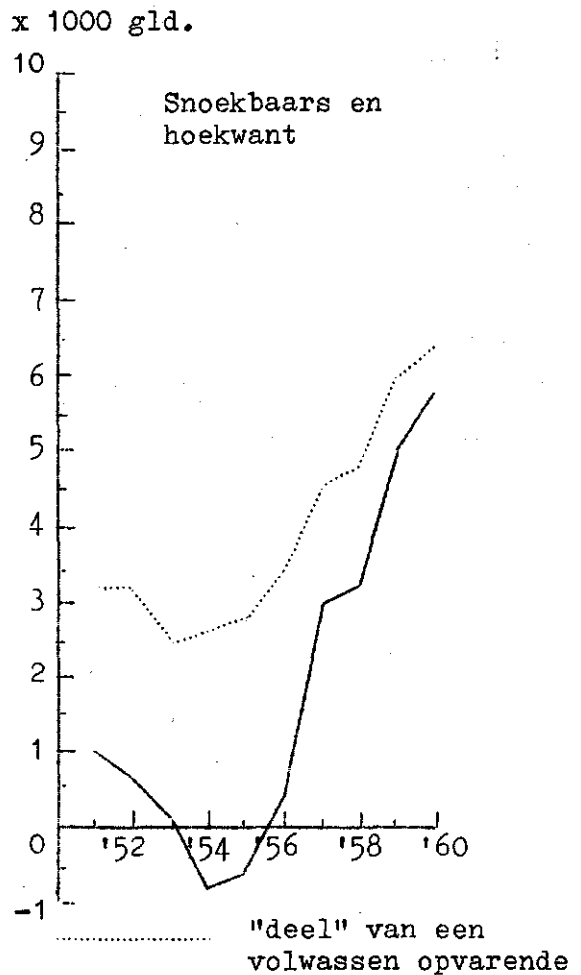
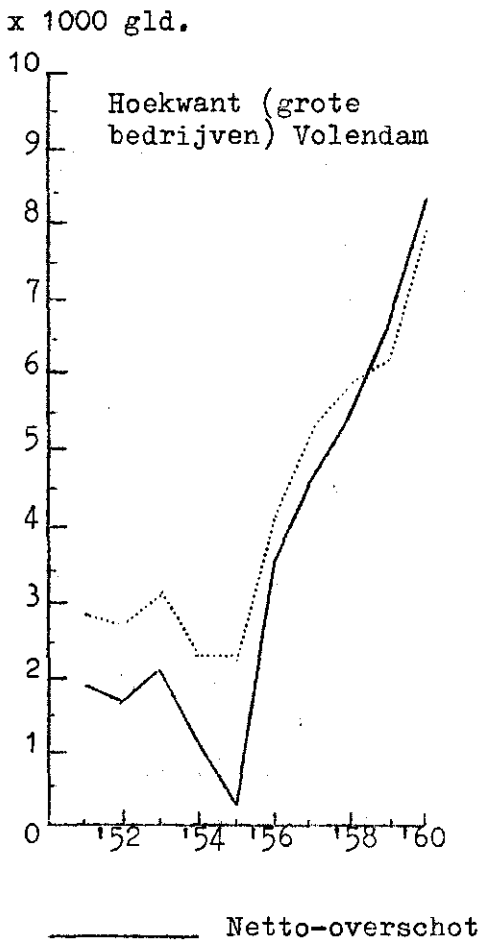
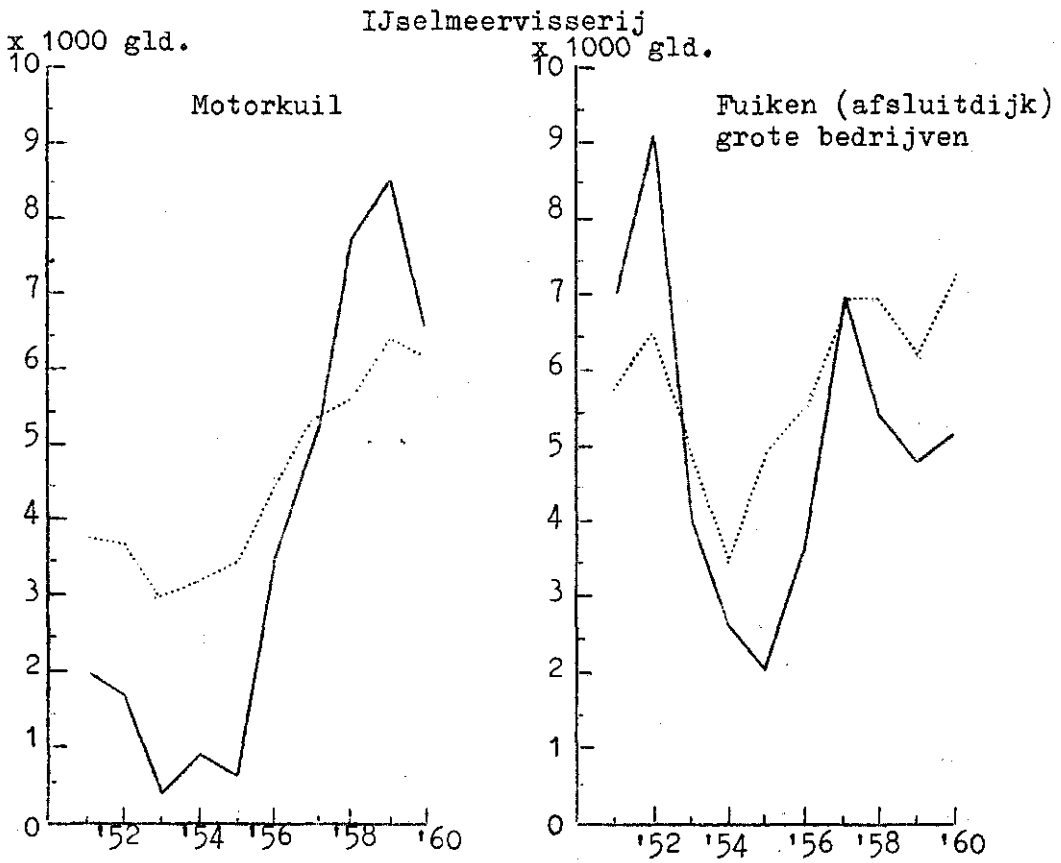
De kleine fuikenbedrijven behaalden in 1960 een vrij grote stijging van de bruto-besomming. Als gevolg van de aanzienlijke stijging van het per volwassen opvarende verdiende deel was het netto-overschot in 1960 echter kleiner dan in 1958.

De uitkomsten van de grote bedrijven waarvan de hoekwantvisserij hoofdbedrijf is, zijn sedert 1955 regelmatig verbeterd. De besomming steeg van circa f. 20.000 in 1955 tot circa f. 50.000 in 1960, het netto-overschot van minder dan f. 2000,- tot ongeveer f. 8000,- en het "deel" van omstreeks f. 3000,- tot 8 à 9 duizend gulden.

De snoekbaarsvissers, die in nevenbedrijf de hoekwantvisserij uitoefenen, konden eveneens sedert 1955 geleidelijk gunstiger resultaten bereiken. De bruto-besomming liep op van f. 14.000,- in 1955 tot f. 30.000,- in 1960. Het nettotekort van f. 600,- in 1955 veranderde in een netto-overschot van f. 5800,- in 1960. Het deel per volwassen opvarende steeg van f. 2800,- tot f. 6400,-.

TOTALE BEDRIJFSRESULTATEN PER VAARTUIG EN HET PER VOLWASSEN
OPVARENDE VERDIENDE DEEL

———— Netto-overschot

..... "deel" van een
volwassen opvarende

HOOFDSTUK VI BINNENVISSERIJ

1. Totaaloverzicht

Gegevens betreffende de totale aanvoer en opbrengst van de binnenvisserij zijn niet beschikbaar.

2. Rentabiliteit per bedrijf

Door een aantal binnenvissers (beroepsvissers) wordt ook aan de bedrijfsboekhouding voor de visserij deelgenomen.

Per gebied (Friesland en overige gebieden) werden de bedrijven ingedeeld op basis van de brutojaaropbrengst. Deze wijze van indelen bracht met zich, dat verschillende bedrijven in de loop der jaren in verschillende groepen moesten worden ondergebracht; hiermede dient rekening te worden gehouden bij het beoordelen van cijfers over een reeks van jaren.

De aal- en palingvisserij blijkt volgens tabel VI.2. het meest bij te dragen in de totale opbrengsten. In Friesland wordt het aandeel van de aal- en palingvisserij in de laatste seizoenen echter wat geringer.

De gemiddelde opbrengstprijs van aal en paling was bij de bedrijven in de overige gebieden overwegend hoger dan bij de Friese bedrijven.

Het gemiddelde inkomen per bedrijf is het verschil tussen de totale opbrengsten en de totale kosten, zonder rente en zonder een vergoeding voor de arbeid van de exploitanten. Dit inkomen varieerde in het seizoen 1959/60 van 73 tot 79% van de bruto-opbrengst.

Het inkomen per exploitant heeft de neiging in de laatste jaren te stijgen; dit is hoofdzakelijk het gevolg van een vermindering van het gemiddelde aantal exploitanten per bedrijf.

TOTALE RESULTATEN PER BEDRIJF VAN DE

Omschrijving	Seizoen	Friesland	
		Bedrijven met een	
		2500 - 5000	5000 - 7500
Gemiddelde opbrengst per bedrijf (x 1000 gld.) (tussen haakjes de opbrengst van aal en paling)	1951/51	3,2 (2,2)	6,5 (4,7)
	1952/53	3,2 (2,2)	6,3 (4,3)
	1953/54	3,2 (2,2)	5,8 (4,2)
	1954/55	3,4 (2,8)	6,7 (4,6)
	1955/56	3,8 (2,4)	-
	1956/57	4,1 (2,1)	5,6 (3,5)
	1957/58	3,9 (2,6)	6,4 (4,4)
	1958/59	3,6 (2,0)	6,3 (3,8)
	1959/60	3,9 (2,2)	6,1 (4,7)
Gemiddelde opbrengstprijs in gld. per kg van aal en paling	1951/52	1,71	1,94
	1952/53	1,67	1,87
	1953/54	1,66	1,86
	1954/55	1,87	2,11
	1955/56	1,98	-
	1956/57	2,13	2,21
	1957/58	2,23	2,33
	1958/59	2,09	2,24
	1959/60	2,14	2,02
Gemiddeld inkomen per bedrijf (vergoeding voor de arbeid van de exploitanten, het ondernemers- risico en de rente over het geïnvesteerde vermogen) (x 1000 gld.) (tussen haakjes het gemiddelde inkomen per exploitant)	1951/52	2,3 (1,7)	4,9 (4,9)
	1952/53	2,5 (1,8)	4,7 (4,7)
	1953/54	2,4 (1,9)	4,5 (4,5)
	1954/55	2,6 (2,0)	5,1 (4,7)
	1955/56	2,9 (2,6)	-
	1956/57	3,2 (3,2)	4,1 (3,1)
	1957/58	2,9 (2,9)	4,9 (4,1)
	1958/59	2,6 (2,4)	4,8 (4,4)
	1959/60	2,9 (2,6)	4,6 (3,5)

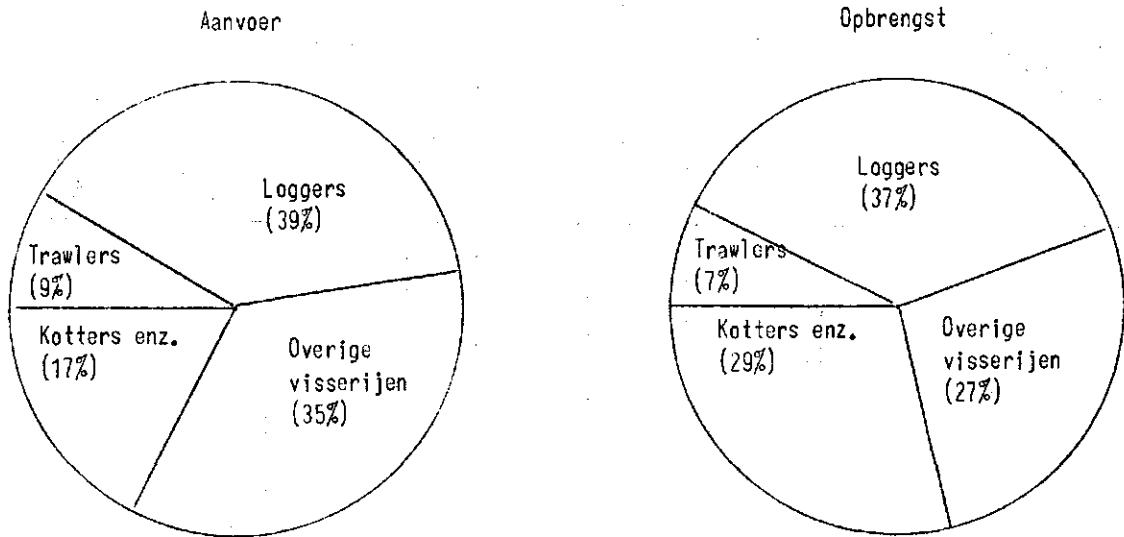
Tabel VI.2

BINNENVISSERIJ (ZONDER RIVIERVISSERIJ)

brutojaaroopbrengst van:		Overige gebieden				
		7500 - 10000	> 10000	2500 - 5000	5000 - 7500	7500 - 10000
8,8 (6,6)	-	3,7 (2,3)	6,5 (4,0)	-	-	-
9,4 (7,7)	-	3,7 (2,5)	6,2 (3,3)	-	-	-
8,1 (6,3)	-	4,2 (2,8)	6,7 (3,2)	-	-	-
8,8 (5,9)	-	3,9 (2,3)	6,1 (4,2)	9,3 (5,0)	-	-
8,7 (5,1)	12,5 (7,5)	4,1 (2,4)	6,4 (4,7)	-	11,1 (6,3)	-
8,9 (5,0)	13,2 (9,6)	4,0 (2,7)	6,6 (3,2)	-	12,6 (8,9)	-
8,3 (5,9)	10,9 (9,5)	4,3 (2,8)	6,4 (3,8)	8,5 (5,1)	-	-
8,9 (6,2)	-	3,7 (2,3)	6,2 (3,7)	-	14,0 (9,0)	-
9,1 (4,5)	12,2 (5,9)	3,9 (2,5)	5,6 (4,2)	8,9 (6,8)	-	13,5 (9,4)
1,89	-	2,06	2,16	-	-	-
1,90	-	2,00	2,11	-	-	-
1,93	-	1,80	2,12	-	-	-
2,14	-	1,98	2,10	2,37	-	-
2,34	2,24	2,21	2,26	-	2,37	-
2,38	2,21	2,22	2,45	-	2,68	-
2,26	2,28	2,43	2,36	2,52	-	-
2,25	-	2,33	2,22	-	2,54	-
1,91	2,10	2,17	2,38	2,26	-	2,12
5,6 (3,3)	-	2,8 (2,1)	4,6 (2,6)	-	-	-
6,7 (3,7)	-	2,6 (2,0)	4,7 (2,6)	-	-	-
5,9 (3,5)	-	3,1 (2,4)	5,2 (2,9)	-	-	-
6,1 (3,4)	-	2,8 (2,4)	4,5 (3,4)	6,6 (3,9)	-	-
6,3 (5,7)	9,0 (5,3)	3,2 (2,4)	4,5 (3,4)	-	8,8 (4,4)	-
6,0 (5,5)	10,0 (4,4)	3,0 (2,7)	5,0 (3,8)	-	10,0 (5,0)	-
6,1 (4,7)	7,8 (4,6)	3,3 (3,3)	4,6 (4,6)	6,8 (5,3)	-	-
6,7 (5,2)	-	2,7 (2,7)	4,5 (3,8)	-	11,9 (7,9)	-
6,7 (5,1)	9,2 (6,2)	2,9 (2,9)	4,3 (3,3)	7,0 (4,4)	-	10,4 (4,5)

Grafiek A.1

AANVOER EN OPBRENGST VAN DE VISSERIJ MET NEDERLANDSE VAARTUIGEN 1960

Tabel A.1.

AANVOER EN OPBRENGST VAN DE VISSERIJ MET NEDERLANDSE VAARTUIGEN

Jaar	Totaal		Waarvan grote zeevisserij				kleine zeevisserij	
	aanvoer mln.kg	opbr. mln.gld.	loggers		trawlers		kotters enz.	
			aanvoer mln.kg	opbr. mln.gld.	aanvoer mln.kg	opbr. mln.gld.	aanvoer mln.kg	opbrengst mln.gld.
1951	265	87	111	35	44	14	25	14
1952	274	90	117	37	41	13	29	16
1953	311	96	128	41	45	13	41	19
1954	301	95	131	41	36	12	34	19
1955	277	97	113	39	35	12	39	22
1956	265	103	107	42	28	11	39	25
1957	266	106	104	42	27	10	46	27
1958	277	122	107	50	25	11	45	32
1959	285	125	107	47	29	12	49	32
1960	289	137	112	51	25	10	51	39

Bron: Jaarcijfers van de Directie van de Visserijen.

BEKNOPT OVERZICHT VAN DE AANVOER EN OPBRENGST
VAN DE VISSERIJ MET NEDERLANDSE VAARTUIGEN

Nevenstaande grafiek toont aan dat in 1960 39% van de in totaal aangevoerde hoeveelheid en 37% van de totale opbrengstwaarde van de visserij met Nederlandse vaartuigen afkomstig was van de loggers van haringrederijen.

De aanvoer van de trawlers beliep 9% en de opbrengst van deze schepen 7% van het totaal.

De kleine zeevisserij (met kotters en loggers van schippers-eigenaren) nam 17% van de totale aanvoer en 29% van de totale opbrengstwaarde voor haar rekening. Van de overige visserijen (de garnalen-, IJselmeer-, diverse Waddenzee- en kustvisserijen en de mossel- en oestercultuur tezamen) bedroeg de aanvoer 35% en de opbrengst 27% van het totaal.

Uit bovenstaande cijfers valt af te leiden dat de gemiddelde prijs van de produkten van de kleine zeevisserij aanzienlijk hoger ligt dan die van de andere takken van visserij. Deze hoge gemiddelde opbrengstprijis is het gevolg van de belangrijke plaats die de platvis inneemt in de aanvoer van de kleine zeevisserij.

TOTAALCIJFERS OVER DE VISSERIJ MET NEDERLANDSE VAARTUIGEN

1. Aanvoer en opbrengst per visserij

Bij de beschouwing van het aantal vaartuigen waarmee aan de verschillende visserijen is deelgenomen valt op, zie tabel B. 1, dat het aantal loggers en trawlers de laatste jaren is verminderd. De uitoefening van de kleine zeevisserij met kotters is vooral in 1959 en 1960 aanzienlijk toegenomen, terwijl het aantal IJselmeer-vaartuigen sedert 1951 tot op de helft is gedaald.

De totale aanvoer is, na de teruggang in de jaren 1954 t/m 1956, sedertdien geleidelijk gestegen. De aanvoer van de loggers was in 1960, met 112,2 miljoen kg, 19 mln. kg kleiner dan in 1954, het jaar van de grootste aanvoer.

Opmerkelijk is de grote aanvoervermeerdering bij de kotters van de kleine zeevisserij, sedert 1954 met 76%.

Voor de mosselen en de oesters was de aanvoer in 1960 hoger dan in één van de andere jaren van de periode 1951/1960.

De totale opbrengst is van 86,6 miljoen gulden in 1951 met bijna 60% toegenomen tot 137,4 miljoen gulden in 1960. Relatief belangrijk veranderd in gunstige zin zijn de opbrengsten van de loggers, de kotters, de garnalen en de mosselen en oesters, terwijl die van de trawlers zijn teruggelopen.

OMVANG EN UITKOMSTEN VAN DE VISSERIJ MET

Omschrijving	Jaar	Totaal	Grote zeevisserij	
			loggers van rederijen	trawlers
Aantal vaartuigen 1)	1951		209	40
	1952		215	35
	1953		218	32
	1954		221	32
	1955		222	28
	1956		213	33
	1957		195	25
	1958		193	22
	1959		196	26
	1960		189	23
Aanvoer in Ned. en Eng. havens (in mln. kg)	1951	265,3	110,7	44,0
	1952	273,9	117,1	41,0
	1953	311,1	128,4	44,6
	1954	301,4	131,1	36,3
	1955	277,1	112,6	34,7
	1956	264,9	106,8	28,4
	1957	265,7	104,1	27,2
	1958	277,4	107,2	24,5
	1959	284,8	106,7	28,5
	1960	289,3	112,2	25,3
Opbrengst (in mln. gld.)	1951	86,6	34,7	14,1
	1952	90,1	37,1	13,4
	1953	96,2	41,5	13,4
	1954	94,6	41,2	12,1
	1955	96,8	38,6	12,2
	1956	102,5	41,6	10,7
	1957	106,3	41,7	9,5
	1958	122,0	49,9	10,5
	1959	125,1	47,5	12,3
	1960	137,4	51,1	9,9

- 1) Van de aantallen vaartuigen waarmede aan de "diverse" visserijen werd
- 2) Inclusief haringnetvisserij Zeeland.
- 3) Inclusief drogerijgarnalen, exclusief bijvis.
- 4) Inclusief nest.
- 5) Zonder haringnetvisserij Zeeland.

Bron: Jaarcijfers over de visserij van de Directie van de Visserijen en

Tabel B.1

NEDERLANDSE VAARTUIGEN (ZONDER BINNENVISSERIJ)

Kleine zeevisserij		Garnalen- visserij 3)	IJsselmeer- visserij 4)	Mossel- cultuur gemengd	Oester- cultuur	"Diverse" Waddenzee en kust- visserijen 5)	
kotters etc. 2)	loggers van schippers- eigenaar						
335	37	400	814	109	80	87	
344	36	383	827	109	80	86	
304	32	355	754	110	81	88	
335	32	346	716	111	81	88	
302	33	338	621	112	83	86	
306	33	357	491	113	80	90	
335	34	366	444	105	82	88	
336	36	325	429	108	81	86	
382	32	351	430	110	80	85	
419	37	342	400	106	75	85	
18,0	6,8	13,7	16,5	42,3		1,3	12,-
22,8	6,2	13,4	15,5	46,7		1,4	9,8
30,7	9,8	16,7	13,8	57,2		1,2	8,7
26,1	8,4	14,4	13,9	63,2		1,4	6,6
30,3	8,2	19,8	12,3	51,8		1,6	5,8
30,9	7,6	16,7	14,5	50,6		1,9	7,5
38,0	7,8	12,1	13,3	55,2		1,9	6,1
37,9	6,9	11,1	13,7	65,7		1,9	8,5
43,4	5,4	13,4	15,9	59,3		2,1	10,1
45,9	5,3	12,9	12,6	67,5		2,7	4,9
10,3	4,1	4,0	9,6	4,0		3,7	2,1
12,0	3,9	3,0	10,0	4,7		4,2	1,8
14,0	4,6	3,8	8,0	5,9		3,6	1,4
13,8	4,7	4,0	6,7	6,6		4,2	1,3
17,5	4,7	6,1	5,8	6,1		4,4	1,4
20,0	4,7	7,0	6,4	5,9		4,3	1,9
22,3	4,7	7,6	7,6	6,6		4,7	1,6
25,9	5,7	6,9	8,5	7,4		4,8	2,4
27,5	4,6	9,3	9,9	6,5		5,4	2,1
34,0	5,4	10,5	9,8	7,8		6,7	2,2

deelgenomen zijn geen nauwkeurige gegevens beschikbaar.

de Statistiek van de visserij van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Tabel B.2

AANVOER EN OPBRENGST VAN DE ZEEVISSERIJ NAAR VISSOORT

Omschrijving	Jaar	Loggers en trawlers			Kotters, botters enz.		
		haring		makreel	haring		makreel
		gezouten	verse		gezouten	verse	
In mln. kg	1951	82,9	40,9	10,6	-	0,7	0,1
	1952	89,6	40,9	11,3	-	2,0	0,2
	1953	107,2	42,9	10,9	0,0	8,4	0,2
	1954	94,8	46,9	11,5	0,0	7,3	0,2
	1955	87,9	24,6	15,3	0,0	13,6	0,9
	1956	74,0	30,8	10,-	0,0	11,-	1,2
	1957	69,3	29,9	12,6	0,0	10,4	0,6
	1958	62,8	31,8	14,8	0,0	12,3	0,6
	1959	62,1	32,8	17,2	0,0	9,3	1,1
	1960	57,6	35,4	25,1	0,0	15,6	0,7
In mln. kg		rondvis platvis		rondvis platvis			
	1951	20,6	6,4	3,7	13,6		
	1952	17,1	5,4	4,7	15,9		
	1953	16,0	5,5	5,3	17,1		
	1954	18,0	5,1	4,3	13,9		
	1955	22,9	4,8	3,2	12,7		
	1956	22,8	5,4	4,4	14,5		
	1957	22,7	4,6	12,0	15,-		
	1958	24,0	5,3	9,5	15,5		
	1959	23,4	5,1	16,9	16,1		
1960	18,8	5,8	11,9	17,7			
In mln. gld.		haring		haring			
		gezouten	verse	makreel	gezouten	verse	makreel
	1951	25,4	9,4	3,0	-	0,2	0,0
	1952	28,5	9,4	3,4	-	0,5	0,0
	1953	34,7	10,0	3,2	0,0	1,4	0,1
	1954	30,1	11,2	3,6	0,0	1,4	0,1
	1955	28,6	6,4	4,5	0,0	3,3	0,3
	1956	27,3	10,5	3,2	0,0	3,2	0,4
	1957	28,0	9,0	3,3	0,0	3,2	0,1
	1958	31,6	11,5	4,2	0,0	4,4	0,2
1959	29,9	10,6	4,9	0,0	3,1	0,3	
1960	30,3	10,9	5,8	0,0	4,2	0,2	
In mln. gld.		rondvis platvis		rondvis platvis			
	1951	9,6	5,6	1,2	8,9		
	1952	8,5	4,5	1,5	10,0		
	1953	7,6	3,9	1,8	10,8		
	1954	8,4	4,7	1,6	10,7		
	1955	10,3	5,8	1,3	12,6		
	1956	9,6	6,4	1,8	14,7		
	1957	10,2	5,2	2,8	16,2		
	1958	11,6	7,2	2,7	18,6		
	1959	12,0	6,9	4,3	19,7		
1960	10,8	8,6	5,1	24,5			

Bron: Jaarcijfers van de Directie van de Visserijen.

2. Aanvoer en opbrengst van de zeevisserij naar vissoort

In tabel B.2 is de aanvoer en opbrengst van de zeevisserij gesplitst naar de voornaamste vaartuigtypen en de belangrijkste vissoorten.

Volgens deze tabel is de totale aanvoer van gezouten haring (hoofdzakelijk aangevoerd door de loggers) sedert 1953, van 107,2 miljoen kg, verminderd tot 57,6 miljoen kg in 1960. De opbrengst bedroeg in 1960 30,3 miljoen gulden tegen 34,7 miljoen in 1953.

Ook de aanvoer van verse haring van loggers en trawlers is teruggelopen, hoewel hier sedert 1958 een verbetering valt te constateren. De opbrengst veranderde in de laatste jaren slechts weinig. Van de kotters enz. vertonen de aanvoercijfers van verse haring vrij grote schommelingen. In 1960 werd de grootste aanvoer bereikt met 15,6 mln. kg, de opbrengst bedroeg ruim 4 miljoen gulden.

De makreelaanvoeren, voornamelijk van loggers en trawlers, zijn sedert 1956 geleidelijk toegenomen evenals de opbrengst van deze vissoort.

De aanvoer van rondvis, door loggers en trawlers, verminderde van 24 mln. kg in 1958 tot 18,8 mln. kg in 1960. Ook de opbrengst liep terug, van 12 mln. gulden in 1959 tot 10,8 mln. gld. in 1960. Van de kotters daalde de aanvoer van rondvis eveneens, doch de opbrengst was in 1960 groter dan in een van de voorgaande jaren.

Van de belangrijkste vissoort voor de kotters - platvis - werden sedert 1955 regelmatig grotere hoeveelheden aangevoerd. De opbrengst steeg voor deze vaartuigen geleidelijk van 8,9 mln. gulden in 1951 tot 24,5 miljoen gulden in 1960. De aanvoer van platvis door loggers en trawlers varieerde betrekkelijk weinig; de opbrengst nam toe van ongeveer 7 mln. gulden in 1958 en 1959 tot 8,6 miljoen gulden in 1960.

Tabel B.3

UITVOER- EN INVOER VAN VIS, SCHAAL- EN SCHELPDIEREN

Omschrijving	Jaar	Totaal	Gezouten haring	Bokking enz.	Verse haring	Verse zeevis	Schaal en schelpdieren	Viscons. en cons. van schaal- en weekdieren	Overig
Uitvoer in mln. kg netto	1951	120,8	50,2	6,1	6,7	8,2	38,8	8,1	2,
	1952	126,3	44,7	8,1	7,5	10,7	39,4	12,7	3,
	1953	146,1	55,8	8,1	6,3	9,6	47,-	16,5	2,
	1954	174,0	64,6	7,0	21,2	10,5	52,7	15,5	2,
	1955	147,3	49,3	5,2	12,4	12,8	48,7	15,8	3,
	1956	151,8	46,8	4,9	18,8	14,7	50,3	13,5	2,
	1957	146,3	47,1	3,9	17,8	15,0	47,0	12,6	2,
	1958	161,1	40,9	3,3	28,0	18,8	54,0	12,8	3,
	1959	165,3	35,5	5,0	24,1	19,6	61,3	16,0	3,
	1960	173,6	34,4	4,8	29,2	22,6	62,0	15,3	5,
Uitvoer in mln. guldens	1951	76,9	24,9	4,6	2,4	12,6	14,9	12,1	5,
	1952	88,5	25,2	6,3	2,7	15,4	14,2	18,4	6,
	1953	96,5	30,3	6,7	2,3	13,7	15,3	22,7	5,
	1954	107,2	35,0	5,7	7,1	15,5	18,1	20,7	5,
	1955	106,2	27,8	4,0	4,6	20,2	22,2	20,9	6,
	1956	114,3	28,6	4,3	8,0	23,5	24,5	18,9	6,
	1957	117,0	29,8	3,6	7,6	24,1	25,0	20,0	6,
	1958	127,4	28,6	3,3	12,6	30,3	26,7	17,7	8,
	1959	138,5	26,6	5,4	10,8	32,8	31,5	21,5	9,
	1960	148,4	26,1	5,1	12,9	40,7	34,1	18,3	11,
Invoer in mln. kg netto	1951	7,6	0,1	0	2,8	1,7	0,9	1,0	1,
	1952	12,0	0,2	0	4,8	5,1	0,3	0,8	0,8
	1953	10,7	0,1	0	4,5	3,0	0,2	1,7	1,
	1954	11,6	0	0	3,2	3,9	0,5	2,6	1,
	1955	21,1	0	0	4,6	5,3	6,2	2,7	2,
	1956	25,2	0,1	0	2,6	7,5	9,5	3,8	1,
	1957	19,1	0,7	0	3,6	7,1	2,1	3,8	1,8
	1958	23,1	1,4	0	2,9	7,8	5,5	3,6	1,8
	1959	45,4	4,6	0	7,1	8,2	18,5	4,7	2,
	1960	33,7	2,3	0	4,8	8,9	11,1	3,9	2,
Invoer in mln. guldens	1951	8,7	0	0	1,0	1,3	1,3	2,8	2,
	1952	11,6	0,1	0	1,6	3,8	1,4	2,5	2,
	1953	12,6	0,1	0	1,2	2,3	1,4	4,8	2,8
	1954	16,6	0	0	0,8	3,1	1,8	7,1	3,8
	1955	23,9	0	0	1,6	4,6	3,1	8,5	6,
	1956	29,8	0	0	0,9	6,8	4,2	13,0	4,8
	1957	31,5	0,2	0	1,1	7,1	3,9	13,9	5,
	1958	30,9	0,4	0	0,8	7,7	4,2	11,9	5,8
	1959	41,6	1,5	0	2,3	8,5	6,5	15,8	7,8
	1960	42,3	0,8	0	1,5	11,3	6,8	13,9	8,8

Bron: Jaarcijfers van de Directie van de Visserijen.

3. Uitvoer en invoer

De belangrijkste uitvoerprodukten zijn, zoals uit tabel B. 3 blijkt, naar hoeveelheid de schaal- en schelpdieren, de gezouten haring, de verse haring en de verse zeevis. Naar de waarde gerekend neemt de verse zeevis thans de eerste plaats in. Daarna volgen de schaal- en schelpdieren en de gezouten haring.

In 1960 werd van de aanvoer van gezouten en verse haring tezamen (ad 109 mln. kg) 70 procent en in 1959 van 104 mln. kg 69 procent uitgevoerd.

Bij de invoer valt op de grote toeneming in 1959 van de ingevoerde hoeveelheid schaal- en schelpdieren (vooral mosselen), gezouten- en verse haring, welke invoer in 1960 weer terugliep.

De invoerwaarde van verse zeevis is geleidelijk hoger geworden van 2,3 miljoen gulden in 1953 tot 11,3 miljoen gulden in 1960.

De totale invoerwaarde is aanzienlijk kleiner dan die van de uitvoer, welke laatste sedert 1953 steeds hoger ligt dan de aanvoerwaarde.

Tabel C.1.

PRIJSINDEXCIJFERS VAN IN NEDERLANDSE HAVENS AANGEVOERDE
VISSERIJPRODUKTEN
(1950/1952 = 100) volgens methode Paasche

Vissoort	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Rondvis:	106	105	97	96	90	86	87	101	109	113
schelvis	109	104	82	77	72	68	68	84	95	96
kabeljauw	106	109	103	105	111	106	108	112	117	117
koolvis	106	108	111	103	108	106	106	125	131	153
wijting	103	100	100	103	107	107	114	110	110	117
poon	115	100	126	130	130	141	144	152	122	122
heek	107	113	110	132	152	117	124	103	91	96
leng	109	104	104	100	106	91	89	104	104	113
Platvis:	107	103	98	111	145	151	160	169	173	175
schol	107	95	84	102	114	120	123	132	136	136
bot	100	103	79	93	93	93	100	83	93	83
schar	104	100	119	130	133	130	122	137	144	156
tong	107	109	106	116	172	183	197	201	204	197
tarbot	105	105	110	124	131	121	141	142	149	167
Makreel	97	103	100	110	100	110	90	97	100	79
Sprot	85	85	81	104	96	122	67	74	81	148
Verse zeevis	105	104	98	106	115	119	118	131	135	137
Haring:	102	102	106	105	111	129	132	163	154	158
verse haring	100	100	96	100	113	143	130	157	143	130
gezouten haring	103	103	110	107	110	123	133	167	160	177
Verse zeevis en haring	104	103	103	106	113	124	125	146	143	146
Zoetwatervis:	108	107	109	128	128	141	130	136	126	147
aal en paling	105	105	111	126	129	138	126	132	121	146
snoekbaars	126	118	100	136	125	174	186	196	235	155
witvis	100	125	117	133	117	125	108	142	108	142
Schaal- en schelpdieren:	108	104	107	112	118	122	138	132	143	146
oesters	106	109	108	112	103	86	90	93	94	91
mosselen voor cons.	111	111	111	111	133	133	133	122	122	122
garnalen voor cons.	106	89	99	115	117	152	228	218	259	327
Totaal visserij	105	103	104	109	114	125	127	143	142	146

Bron: C.B.S.

INDEXCIJFERS

1. Prijsindexcijfers van in Nederlandse havens aangevoerde visserijprodukten

Tabel C.1. geeft het verloop van de afslagprijzen van de belangrijkste vissoorten. Van 1959 op 1960 zijn de meeste indexcijfers gestegen. Een daling valt op te merken bij bot, tong, makreel, verse haring, snoekbaars en oesters. Tegenover deze lagere prijzen staat, behalve bij bot, echter een hogere totaalopbrengst als gevolg van de grotere aanvoer.

2. Indexcijfers van de prijzen van visserijmaterialen

Tabel C.2. laat zien dat de indexcijfers van de meeste kostenfactoren in 1960 weinig zijn gewijzigd. De belangrijkste verandering is de prijsdaling voor gasolie sedert de afloop van de Suez-kwestie (1957).

3. Indexcijfers van de prijzen van vismeel en visolie

Het indexcijfer van vismeel is ten gevolge van de grote vismeelproductie in Peru teruggelopen van 112 in 1959 tot 71 in 1960.

Van visolie daalde het prijsindexcijfer van 74 in 1959 tot 70 in 1960.

Tabel C.2.

INDEXCIJFERS VAN DE PRIJZEN VAN VISSERIJMATERIALEN
(1950/1952 = 100)

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
1. Gasolie	105	108	98	93	96	99	116	94	88	78
2. Smeerolie	101	106	105	101	101	102	106	104	104	104
3. IJs	98	106	109	112	115	115	115	115	115	115
4. Boekelo zout	100	113	113	116	123	123	123	123	123	123
5. Netwerk: zeevistrawl	122	88	74	73	78	75	76	77	80	81
6. Netwerk: haringtrawl (manilla)	112	102	86	83	84	80	81	1)	-	-
7. Netwerk: haringtrawl (hennep)	-	-	-	-	-	-	-	2)	100	97
8. Netwerk: haringtrawl (nylon)	-	-	-	-	-	-	-	2)	100	100
9. Netwerk: haringdrijfnet (katoen)	112	99	87	97	99	96	93	93	93	-
10. Netwerk: haringdrijfnet (nylon)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3)
11. Korgaren	102	109	96	91	92	94	94	78	63	63
12. Sisaltouwwerk	117	105	77	68	66	64	64	64	63	65
13. Hercules	116	113	91	83	89	83	83	79	90	96
14. Staaldraad	111	115	89	74	82	88	84	80	84	89
15. Haringtonnen eiken	-	-	4)	102	109	109	112	115	115	121
16. Exporttonnen	96	92	88	89	95	106	104	103	101	101
17. Voeding	-	-	-	-	-	5)	100	106	108	109

- 1) Wordt niet meer gebruikt.
 2) 1958 = 100.
 3) 1960 = 100.
 4) 1953 = 100.
 5) 1956 = 100.

Tabel C.3

INDEXCIJFERS VAN DE PRIJZEN VAN VISMEEL EN VISOLIE
(1950/1952 = 100)

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
1. Vismeeel	96	90	112	114	122	120	117	113	112	71
2. Visolie	128	74	69	78	83	85	82	73	74	70

Bron 1. C.B.S.

2. Produktschap voor margarine, vetten en oliën.

TABELLEN

	Blz.	
II.1.1.0.	Overzicht van de loggervloot	8
II.1.1.1.	Leeftijdsopbouw van de loggervloot	10
II.1.2.0.	Totale aanvoer	12
II.1.2.1.	Aanvoer van gezouten haring	14
II.1.2.2.	Aanvoer van drijfnet- en trawlvisserij	16
II.1.3.0.0.	Afhankelijkheid van de natuur (vangst per reisdag gedurende de haringteelt)	18
II.1.3.0.1.	Afhankelijkheid van de natuur (vangst per reisdag per periode)	20
II.1.3.1.	Uitvoer van gezouten haring	22
II.1.4.0.	Overzicht van de loggervloot per rederijplaats	24
II.1.4.1.	Totale bedrijfsresultaten per vaartuig	26
II.1.4.3.	Bedrijfsresultaten per vaartuig voor drijfnet- en trawlvisserij	30
II.1.4.4.	Bedrijfsresultaten per vaartuig per periode	32
II.1.5.	Arbeidsloon van een matroos	34
II.2.1.	Overzicht van de trawlvloot	36
II.2.2.	Totale aanvoer en besomming per motortrawler	37
III.1.	Overzicht van de kleine zeevisserijvloot	38
III.3.	Totale bedrijfsresultaten per vaartuig van de kleine zeevisserij	42-43
IV.1.	Overzicht van de garnalenvisserijvloot	46
IV.2.	Aanvoer en uitvoer van garnalen	48
IV.3.	Uitvoer van ongepelde en gepelde consumptiegarnalen en van gedroogde garnalen	50
IV.4.	Aanvoer en prijs van consumptiegarnalen per visgrond	52
IV.5.	Totale bedrijfsresultaten per vaartuig van de garnalenvisserij	55-56
V.1.	Overzicht van de IJselmeervisserijvloot	59
V.2.	Totale aanvoer, opbrengst en gemiddelde prijs van IJselmeervis	61
V.3.	Totale bedrijfsresultaten per vaartuig van de IJselmeervisserij	63
VI.2.	Totale resultaten per bedrijf van de binnenvisserij (zonder riviervisserij)	67-68
A.1.	Aanvoer en opbrengst van de visserij met Nederlandse vaartuigen	69
B.1.	Omvang en uitkomsten van de visserij met Nederlandse vaartuigen (zonder binnenvisserij)	72-73
B.2.	Aanvoer en opbrengst van de zeevisserij naar vissoort	74
B.3.	Uitvoer en invoer van vis, schaal- en schelpdieren	76
C.1.	Indexcijfers van de afslagprijzen van vis	78
C.2.	Indexcijfers van de prijzen van visserijmaterialen	80
C.3.	Indexcijfers van de prijzen van vismeel en visolie	80

GRAFIEKEN

Blz.

1.	Totale bedrijfsresultaten (netto-overschot) per vaartuig	6
II.1.2.1.	Aanvoer van gezouten haring	14
II.1.2.2.	Aanvoer van drijfnet- en trawlvisserij	16
II.1.3.0.0.	Afhankelijkheid van de natuur (vangst per reisdag gedurende de haringteelt)	18
II.1.5.	Arbeidsloon van een matroos	34
III.3.	Totale bedrijfsresultaten per vaartuig en het per volwassen opvarende (matroos) verdiende deel; kleine zeevisserij	40
IV.5.	Totale bedrijfsresultaten per vaartuig en het per volwassen opvarende verdiende deel; garnalenvisserij	57
V.3.	Totale bedrijfsresultaten per vaartuig en het per volwassen opvarende verdiende deel; IJselmeervisserij	65
A.1.	Aanvoer en opbrengst van de visserij met Nederlandse vaartuigen 1960	69